

ကမ္ဘာ့ သမိုင်း မှတ်စုငယ်

မြနင်းဆီ (Mra Hninzi)

ထုတ်ဝေသူအမှာ

အလွန်ရှားပါးလှသည့် ကမ္ဘာ့အဖြစ်အပျက်အစုံအလင်ကို စာဖတ်သူတို့သိစေရန် ရည်ရွယ်၍ ဆရာမ မြနှင်းဆီ (Mra Hninzi) က ဘာသာပြန်ဆိုရေးသားထားပါသည်။ ဥရောပရေးရာများပါ ပါဝင်သည့် ဤ 'ကမ္ဘာ့သမိုင်းမှတ်စုငယ်' စာအုပ်သည် စိတ်ဝင်စား စရာကောင်းပါသည်။ ကမ္ဘာ့သမိုင်းဟုဆိုသော်လည်း ဖတ်ရှုရသည်မှာ ကမ္ဘာ့ပုံပြင်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ သမိုင်းမတိုင်မီခေတ်က လူသားများအကြောင်းနှင့် ထူးခြားသောတီထွင်မှုများ အကြောင်း၊ အီဂျစ်လူမျိုးတို့သည် နိုင်းလ်မြစ်ကို ဘုရားသခင်ကဲ့သို့ ကိုးကွယ်သည့်အကြောင်း၊ အီဂျစ်လူမျိုးတို့၏ ထူးဆန်းသည့်အယူဝါဒများအကြောင်း၊ ရက်သတ္တပတ် နာမည်များပေးခဲ့ ပုံအကြောင်း၊ ပါရှန်တို့၏ စစ်ပွဲများအကြောင်း၊ ပါရှန်လူမျိုးတို့သည် နှစ်ရာချီပြီး ပထမတွင် အဆီးရီးယန်းတို့နှင့်ဘေဘီလုံနီယန်တို့ စိုးမိုးခြယ်လှယ်ခြင်းခံရသည့်အကြောင်း၊ လူငယ်ရဲဝံ့ စွန့်စားသူ ဆွီဒင်ဘုရင် ချားလ်စ် ၁၂ မှ ပိုလန်ကို ဖြတ်ပြီး ရုရှားသို့ချီတက်သည့်အကြောင်း၊ နပိုလီယန်သည် စစ်တုရင်ခုံတွင် စစ်တုရင်ရပ်များကို အကွက်ချသကဲ့သို့ သူက သူ၏ ဆွေမျိုးများကို သိမ်းပိုက်လိုက်သည့် ဥရောပတစ်ခွင်ရှိနိုင်ငံများတွင် ဘုရင်များအဖြစ် တင်မြှောက်သည့်အကြောင်း စသဖြင့် ကမ္ဘာ့သမိုင်းအဖြစ်အပျက်များသည် အစစ်အမှန်များ ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ရပ်မှန်တို့သည် တီထွင်ယူသည့် အကြောင်းအရာများထက် ပို၍ စိတ်လှုပ်ရှားစေသည်၊ အံ့အားသင့်စေသည်။ သမိုင်းကိုပြောပြထားသည့် စကားလုံးများ အနေဖြင့် မည်မျှလှပစွာ

သရုပ်ဖော်နိုင်စွမ်းအားရှိသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ ရည်ညွှန်း
စကားများသည်လည်း အလွန်လှပပါသည်။ ကမ္ဘာ့သမိုင်းကိုဖတ်ရှုရာတွင်
မပျင်းရလေအောင် ရုပ်ပုံများထည့်သွင်းထားပြီး ဗဟုသုတရစေရန်
ရည်ရွယ်ပြီးထုတ်ဝေလိုက်ပါသည်။

တူဒေးစာအုပ်တိုက်

*

စကားချိုး

ကျွန်မ၏ အဘိုးဖြစ်သူ Ernst Gombrich ကို

အနုပညာသမိုင်းဆရာတစ်ဦးအဖြစ် အများက သိထားကြသည်။ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ အဖိုးတန်စာအုပ်များစွာအပြင် သူ၏ အကျော်ကြားဆုံး အနုပညာသမိုင်းသို့ မိတ်ဆက်စာအုပ် The Story of Art ကြောင့် ကမ္ဘာ့ အနှံ့အပြားမှ သန်းချီသောစာဖတ်သူများက သူ့ကိုသိလာကြသည်။ သို့သော် အဘိုး အနေဖြင့် ဤကမ္ဘာ့သမိုင်းမှတ်စုငယ် A Little History of the World ကြောင့်သာ မဟုတ်လျှင် The Story of Art ကို ရေးဖြစ်ခဲ့မည်မဟုတ်ပါ။

ဤကိစ္စ မည်သို့ဖြစ်ခဲ့သည်ကိုနားလည်ရန်နှင့် သူ၏ ဤပထမဦးဆုံးစာအုပ်ကို အခြားဘာသာ စကား ၁၈ မျိုးဖြင့်ရရှိနိုင်သော်လည်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် မထုတ်ဝေ ဖြစ်ခဲ့ခြင်းကိုပါ နားလည်ရန်အတွက် ဗီယယ်နာမြို့တွင် ၁၉၃၅ ခုနှစ်ကာလက အခြေအနေ ကို စတင်ရပါမည်။ ထိုအချိန်က ကျွန်မအဘိုးသည် လူငယ်လူရွယ်တစ်ဦးသာ ရှိသေးသည်။

Ernst Gombrich သည် ဗီယယ်နာတက္ကသိုလ်တွင် ပညာသင်ကြားခြင်း ပြီးဆုံး သောအခါ အလုပ်လက်မဲ့တစ်ဦးဖြစ်နေသည်။ ထိုခက်ခဲသောအချိန်ကာလများတွင် အလုပ် တစ်ခုရရန်မှာ မလွယ်ကူလှပါ။ သူနှင့်သိကျွမ်းသော လူငယ်ထုတ်ဝေသူတစ်ဦးက သူ့အား ကလေးများအတွက် အင်္ဂလိပ်သမိုင်းစာအုပ်တစ်အုပ်ကို ဂျာမန်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုပေးရန် အနေအထားကိုကြည့်ခိုင်းသည်။ ထိုစာအုပ်ကို Knowledge for Children ဟုခေါ်သော "ကလေးများအတွက် သုတစာစဉ်" အဖြစ် ထုတ်ဝေရန်

ရည်ရွယ်ချက်ရှိသည်။ စာအုပ် ပို့လိုက်သူမှာ လန်ဒန်တွင်ဆေးပညာသင်ယူနေသော သူတို့နှစ်ဦးစလုံး၏ မိတ်ဆွေတစ်ဦး ဖြစ်သည်။

ကျွန်မအဘိုးက သူဖတ်ရသည့်စာအုပ်သည် ဆွဲဆောင်မှုမရှိကြောင်းကို ထုတ်ဝေသူ အား ပြောလိုက်သည်။ ထုတ်ဝေသူမှာ နောင်အခါ အင်္ဂလန်တွင် Thames & Hudson စာအုပ်တိုက်ကိုတည်ထောင်မည့် Walter Neurath ဆိုသူ ဖြစ်သည်။ အဘိုးက သူဖတ်ရ သည့်သမိုင်းစာအုပ်သည် ဘာသာပြန်ဆိုရန်မသင့်ကြောင်း ပြောလိုက်သည်။ သူက 'ဒီထက် ပိုကောင်းတဲ့စာအုပ်မျိုး ငါ ကိုယ်တိုင်ရေးနိုင်တယ်' ဟု ပြောသည်။ Neurath က အဘိုးကို အခန်းကဏ္ဍတစ်ခု ရေးသားတင်ပြရန် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ကြိုဆိုဖိတ်ခေါ်သည်။

ဖြစ်ပျက်ပုံမှာ ကျွန်မအဘိုး ဒေါက်တာဘွဲ့အတွက် စာတမ်းပြုစုနေစဉ် နောက်ဆုံး အဆင့်အချိန်၌ သူ၏ မိတ်ဆွေစုံတွဲ၏ သမီးငယ်ကလေးတစ်ဦးနှင့် စာသွားစာလာရှိသည်။ ထိုကလေးက အဘိုး ဘာကြောင့် အလုပ်ရှုပ်နေသည်ကို သိလိုသည်။ အဘိုးကလည်း ထို ကလေးကို သူရေးနေသည့်ခေါင်းစဉ်များအကြောင်း နားလည်အောင်ရှင်းပြရသည်ကို နှစ်သက်သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် သူပညာရပ်ဆိုင်ရာ စာပေများရေးသားရသည်ကို အနည်း ငယ်စိတ်မရှည်တော့ကြောင်း၊ ပညာသင်နေစဉ် အချိန်က ထိုအကြောင်းများကို ကုန်းရုန်း ကြိုးစားခဲ့ပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ဉာဏ်ရည်ထက်မြက်သည့် ကလေးငယ်တစ်ဦးကို ဗန်းစကား၊ ဟိတ်ဟန်များသော စကားများမပါဘဲနှင့် အကြောင်းအရာ အတော်များများကို ပြောပြရန် မှာ ဖြစ်နိုင်ခြေအကောင်းဆုံးရှိကြောင်း လက်ခံယုံကြည်သည်ဟု ပြောပြသည်။ ဤသို့ဖြင့် သူက အလယ်ခေတ်သူရဲကောင်းတို့၏ စိတ်ဓာတ်ကိုဖော်ပြသည့် သက်ဝင်လှုပ်ရှားမှုရှိသော အခန်း တစ်ခန်းကိုရေးသားပြီး Neurath သို့ပြသည်။ Neurath က အထူးပင် ကျေနပ် အားရသည်။ သို့သော် 'ဘာသာပြန်ဖို့ သတ်မှတ်ထားတဲ့အချိန်ကာလကိုမီဖို့ဆိုရင် အပြီးအစီး စာမူကြမ်းတစ်ခုကို

ခြောက်ပတ်နဲ့ရနိုင်မှဖြစ်မယ်' ဟု ပြောသည်။

ကျွန်မအဘိုးက ထိုအချိန်ကနံ့သတ်ချက်အတိုင်းပြီးနိုင်၊ မပြီးနိုင်ကို သေချာမသိပါ။ သို့သော် သူက ထိုစိန်ခေါ်မှုကိုသဘောကျသဖြင့် ကြိုးစားရေးသားမည်ဟု ပြောလိုက်သည်။ သူက စာအုပ်ဇာတ်ကြောင်းကို လျင်မြန်စွာချရေးသည်။ အတိတ်မှ မည်သည့်ဖြစ်ရပ်များ သည် လူအများစုနှင့် အထိအတွေ့ရှိသည်၊ အမှတ်တရရှိသည်ကို သူ့ကိုယ်သူပြန်မေးပြီး စာအုပ်တွင်ထည့်သွင်းမည့် ဖြစ်စဉ်ပုံစံများကိုရွေးချယ်သည်။ ထိုနောက် တစ်ရက်လျှင် အခန်းတစ်ခန်းစီ ပြီးအောင်ရေးသည်။ နံနက်ပိုင်းတွင် ထိုနေ့ သူရေးမည့်ခေါင်းစဉ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့်စာအုပ်များကို သူ့မိဘများအိမ်မှ ရနိုင်သမျှ ယူဖတ်သည်။ စွယ်စုံကျမ်းကြီး တစ်အုပ်လည်းပါသည်။ မွန်းလွဲပိုင်းတွင် စာကြည့်တိုက်သို့သွားပြီး ရနိုင်သည့်အရင်းအမြစ်မှ သူရေးနေသည့် ခေတ်ကာလနှင့်သက်ဆိုင်သည့်စာသားများကို ရှာဖွေသည်။ သူရေးသား ချက်ကို မှန်ကန်မှုရှိစေလို၍ ဖြစ်သည်။ ညနေခင်းတွင် သူစာရေးသည်။ ခြွင်းချက်မှာ တနင်္ဂနွေနေ့မှအပ ဖြစ်သည်။ ယင်းကိုရှင်းပြရန်မှာ ရှေးဦးစွာ ကျွန်မအဘွားနှင့် စာဖတ်သူ ကို မိတ်ဆက်ပေးမှဖြစ်မည်။

ကျွန်မအဘွား၏ ငယ်နာမည်မှာ Ilse Heller ဖြစ်သည်။ သူက သူ၏ စန္ဒယား အတီးဘာသာရပ်ကို လေ့လာလိုက်စားရန်အတွက် ဘိုဟီးမီးယားမှ ဗီယယ်နာသို့ လွန်ခဲ့ သောငါးနှစ်က လာရောက်ခဲ့သည်။ မကြာမီ သူ့ကို Leonie Gombrich (ကျွန်မနာမည်၏ မူရင်းပိုင်ရှင်) က တပည့်တစ်ဦးအဖြစ်လက်ခံလိုက်သည်။ Leonie က Ilse ကို ကျွန်မအဘိုး နမည့် အ နှင့် မိတ်ဆက်ပေးသည်။ အဘိုးကို Ilse အား ဗီယယ်နာရှိ အနုပညာလက်ရာပြခန်း များနှင့် ခုံညားထည်ဝါသော အဆောက်အအုံဗိသုကာပုံစံများကို လိုက်ပြခိုင်းသည်။ ၁၉၃၅ ခုနှစ်အရောက်တွင် သူတို့နှစ်ဦးအတူ ထွက်လည်ခြင်းများတစ်ဆင့် ပိုမိုရင်းနှီးလာပြီး နောက် တစ်နှစ်အကြာတွင် အိမ်ထောင်ပြုလိုက်ကြသည်။ သို့နှင့်၊

အဘွား ပြန်ပြောင်းပြောပြချက် အရ၊ တနင်္ဂနွေတစ်နေ့တွင် သူတို့လင်မယား
Wienerwald တွင် လမ်းလျှောက်နေကြပြီး ခေတ္တခဏနားချိန်တွင် အဘိုးက
သူ့အပေါ်အကျအိတ်ကပ်ထဲမှ စာရွက်တစ်ထပ်ကို ထုတ်ယူ လိုက်ပြီး 'မင်းကို
တစ်ခုဖတ်ပြချင်လို့ရမလား' ဟု မေးသည်။ အဘွား မှတ်မိသလောက်
သူတို့နှစ်ဦးသည် နေရောင်လင်းလက်သည့် မြက်ခင်းပြင်ကွက်လပ်ပေါ်တွင်
လဲကျနေသည့် သစ်တစ်ပင်ပေါ်တွင် ထိုင်နေခဲ့ကြကြောင်းပြောသည်။

'အင်း၊ သူဖတ်ပြခဲ့တာ ပိုကောင်းပါတယ်။
မြေးလေးတို့အဘိုးရဲ့လက်ရေးက အဲဒီ ကတည်းက အတော်ဖတ်ရခက်တယ်' ဟု
အဘွားက ပြောသည်။

အဘိုးဖတ်ပြသည့် 'တစ်ခု' ဆိုသည်မှာ ဤသမိုင်းမှတ်စုငယ် (Little
History) ဖြစ်သည်။ အဘွားက အဘိုးဖတ်ပြသည်များကို သိသိသာသာ
နှစ်ခြိုက်သည်။နောက်ထပ် ရက်သတ္တပတ်များအတွင်း ဆက်ဖတ်ပြသည်မှာ
ခြောက်ပတ်အကြာတွင် စာအုပ်ပြီးစီးသွား သည့် အချိန်အထိဖြစ်သည်။
ထိုနောက်တွင် စာမူကို Neurath သို့ အချိန်မီပေးနိုင်ခဲ့သည်။ သင် ဤစာအုပ်ကို
အသံထွက်ဖတ်လျှင် သမိုင်းကိုပြောပြထားသည့် စကားလုံးများအနေ ဖြင့်
မည်မျှလှပစွာ သရုပ်ဖော်နိုင်စွမ်းအားရှိသည်ကို တွေ့ရှိပါလိမ့်မည်။ ရည်ညွှန်းစကား
များကိုဖတ်ကြည့်လျှင်လည်း အဘိုးအနေဖြင့် ယင်းတို့ကို
မည်မျှအသိအမှတ်ပြုကြောင်း သိရှိနိုင်သည်။ မူရင်းရုပ်ပုံထည့်သွင်းမှုများကို
အဘိုး၏ ယခင်မြင်းစီးဆရာတစ်ဦးမှ ရေးဆွဲ ပေးထားသည်။
ထိုသူရေးဆွဲထားသည့်အတော်များသောမြင်းရုပ်ပုံတို့မှာ လူပုံများထက်ပိုပြီး
အသက်ဝင်သည်ဟု အဘိုးက ထောက်ပြပြောဆိုလေ့ရှိသည်။

၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် Eine kurze Weltgeschichte für junge Leser ဟု
အမည် ပေးထားသည့် ထိုစာအုပ်ထွက်လာသောအခါ လူများက
နှစ်ခြိုက်စွာလက်ခံကြသည်။ သုံးသပ်ချက်ရေးသူများက အဘိုးကို

ကျွမ်းကျင်သောဆရာတစ်ဦးဟုယူဆကြသည်။ ခဏ တာ
အချိန်အတောအတွင်းမှာပင် စာအုပ်ကို ဘာသာပြန်များက အခြားဘာသာငါးမျိုးသို့
ပြန်ဆိုပြီးဖြစ်သွားသည်။ ထိုအချိန်တွင် ကျွန်မအဘိုးနှင့်အဘွားသည်
အင်္ဂလန်သို့ရောက်ရှိ နေပြီဖြစ်ပြီး ထိုနိုင်ငံမှာပင် အခြေချကြသည်။ နောက်ဆုံးတွင်
နာဇီတို့က ထိုစာအုပ်ထုတ်ဝေမှုကို ရပ်စဲစေသည်။ လူမျိုးရေးအရမဟုတ်ပါ။
၎င်းတို့က ထိုစာအုပ်သည် 'စစ်ဆန့်ကျင်ရေး ဝါဒီဆန်လွန်းသည်' ဟု ယူဆ၍
ဖြစ်သည်။

မည်သို့ပင်ဆိုစေ မျိုးစေ့ကိုချပြီးဖြစ်သည်။ အဘိုးတွင်
အခြားကိစ္စများရှိနေသော် လည်း နောက်ဆုံးတွင်
နောက်ဆက်တွဲတစ်အုပ်ရေးပေးရန် တောင်းဆိုချက်များကို တုံ့ပြန် လိုက်သည်။
ယခုတစ်ကြိမ်တွင် အနုပညာသမိုင်းအပေါ် အာရုံစူးစိုက်ရန်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ
စာအုပ်သည် The Story of Art ဖြစ်လာသည်။ ကလေးများအတွက် မဟုတ်ပါ။
ကျွန်တော့် အဘိုးက 'အနုပညာသမိုင်းဆိုတာ ကလေးတွေအတွက်
ဘာသာရပ်မဟုတ်ဘူး'၊ ထို့ထက် အသက်အရွယ် အနည်းငယ်ပိုကြီးသည့်
စာဖတ်သူများအတွက်ဖြစ်သည်ဟု ပြောသည်။ ထိုစာအုပ်သည် ၁၉၅၀
ပြည့်နှစ်မှစပြီး ယခုတိုင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေဆဲဖြစ်သည်။ နိုင်ငံပေါင်း ၃၀ တွင်
အသစ်အသစ်သော စာဖတ်သူများနှင့်မိတ်ဖွဲ့လျက်ရှိသည်။

သို့သော် ပို၍ လူသိများသော ဆွေဦးမျိုးစပ် ထိုစာအုပ်ထက်ရှေ့ကျသည့်
(Little History) ၏ ပထမအကြိမ်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေထားသည့် စာမူရင်းသည်
လန်ဒန်မြောက်ဘက်မှ အံဆွဲတစ်ခုတွင် လဲလျောင်းလျက်ရှိနေသည်။
စစ်ကြီးပြီးဆုံးသွားသည့်အချိန်တစ်ခုသို့ ရောက်သောအခါ ကျွန်မ၏ အဘိုးက သူ၏
မူပိုင်စာအုပ်ကိုပြန်ရအောင်ကြိုးပမ်းသည်။ သို့သော် ထိုအချိန်ထိုကာလတွင်
အဘိုးကိုယ်တိုင်နေထိုင်ပြီး ကိုယ်တိုင် စာဖွဲ့ရေးသား နေသည့် ဤကမ္ဘာကြီးသည်
ဟိုးအဝေးကြီးမှာရှိသကဲ့သို့ ခံစားရသည်။ သို့နှင့်ဘာမှဖြစ်မလာ ဘဲ နှစ် ၃၀

ကျော်ကြာသွားသည်။ ထိုအချိန်တွင် အဘိုးအား ဂျာမန်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ တစ်ဦးက ဆက်သွယ်စုံစမ်းလာသည်။ ထိုသူက သမိုင်းမှတ်စုငယ်ကိုဖတ်ရှုရပြီး ယင်း၏ အားထုတ်ကြိုးပမ်းမှုနှင့် သွက်လက်သောအရေးအသားက သူ့ကို ညှို့ယူဖမ်းစားသည်ဟု ဆိုသည်။ နောက်ဆုံးအခန်းတစ်ခုကို အဘိုးက အသစ်ထပ်မံဖြည့်စွက်ရေးသားထားသော စာအုပ်ကိုဂျာမန်ဘာသာဖြင့် ဒုတိယအကြိမ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။ စာအုပ်၏ အောင်မြင်မှု နှင့် နောက်ဆက်တွဲထွက်လာသည့် များစွာသော ဘာသာပြန်စာအုပ်တို့ကြောင့် အဘိုးက နောက်တစ်ကြိမ် အံ့ဩဝမ်းသာရသည်။ ဂွဲပြားသော နိုင်ငံသားမျိုးစုံအတွက် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ ရာတွင် လိုအပ်ချက်နှင့် အဝင်ခွင့်ကျဖြစ်အောင်စီမံရသည်ကို အဘိုးက ရွှင်လန်းတက်ကြွ စွာ ဆောင်ရွက်သည်။ ဘာသာပြန်သူတို့၏ အကြံဉာဏ်အမျိုးမျိုးကိုလည်းနားထောင်ရန် အသင့်ရှိသည်။ သို့သော် ခြွင်းချက်တစ်ခုရှိနေသည်။ Little History မှအပ ကျွန်မအဘိုး သည် သူ့စာအုပ်များအားလုံးကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်၍ ယခု စာအုပ်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေမည်ဆိုပါက သူ့ကိုယ်တိုင်ဘာသာပြန်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

ထိုနောက် ဆယ်နှစ်တာကာလအတွင်း ထပ်ခါတလဲလဲ တောင်းဆိုမှုများရှိခဲ့သော် လည်း အဘိုးက အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်ရေးသားရန် ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ သူ့အလုပ်ရှုပ်နေခဲ့သည် မှန်သော်လည်း ယင်းတစ်ခုတည်းကြောင့်တော့ မဟုတ်ပါ။ အဘိုးကပြောသည်မှာ အင်္ဂလိပ် သမိုင်းဆိုသည်မှာ အင်္ဂလိပ်ဘုရင်၊ ဘုရင်မများအကြောင်းဖြစ်သည်။ ဥရောပရေးရာများ ပါသော စာတစ်အုပ်သည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားပြော ကလေးများအတွက် သက်ရောက်မှု ရှိနိုင်ပါ့မည်လား။ ထိုနောက်တွင်မူ ၁၉၉၀ပြည့်လွန်နှစ်များ၏ ဖြစ်ရပ်များ၊ ဥရောပသမဂ္ဂ တွင် ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ ပါဝင်လှုပ်ရှားမှုတိုးပွားလာခြင်း၊ ထို့ပြင် ကျွန်မအဘွား၏ လိမ္မာပါးနပ် သော

အားပေးထောက်ခံမှုများကြောင့် အဘိုးက ထိုစာအုပ်သည် အင်္ဂလိပ်ကလေးများ အတွက် သင့်လျော်မှုရှိကောင်းရှိမည်ဟု လက်ခံလာသည်။

သို့နှင့် သူ၏ ရှည်လျားပြီး ထူးကဲသောဘဝ၏ အဆုံးပိုင်းတွင် အဘိုးက သမိုင်းမှတ်စု ငယ်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် အသစ်ရေးခြင်းကိုစတင်လုပ်ကိုင်သည်။ ထိုသို့စတင်ပြီး များမကြာမီ အဘိုးက 'အဘိုးရဲ့သမိုင်းမှတ်စုငယ်ကို ပြန်ဖတ်ကြည့်တော့ အချက်အလက် အတော်စုံလင်တာပဲ။ မြေးလေးသိလား၊ ဒီစာအုပ်ကလေးက တကယ်ကောင်းတယ်လို့ အဘိုး ထင်တယ်' ဟု မဝင့်ဝါသောအံ့ဩမှုဖြင့် ကျွန်မကိုပြောသည်။

မှန်ပါသည်။ ထိုစာအုပ်တွင်အချို့အချက်များကို ပြုပြင်ဖြည့်စွက်ထားပါသည်။ သမိုင်းမတိုင်မီက လူသားများအကြောင်း ထည့်သွင်းသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အစောပိုင်း ကာလများနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး ကျွမ်းကျင်သူတစ်ဦးဖြစ်သော ကျွန်မ၏ ဖခင်၊ အဘိုး၏ သားကို အခန်း ၁၀ တွင် ပါဝင်သောအချက်များပြုပြင်နိုင်ရန် အကြံဉာဏ်တောင်းသည်။ အဘိုး၏ လက်ထောက် Caroline Mustill က တရုတ်သမိုင်းနှင့်ဆိုင်သည့်အခန်းများကို ပြုပြင်မွမ်းမံရန် ကူညီသည်။ Caroline က အဘိုးနှင့်နီးကပ်စွာ အလုပ်လုပ်ခဲ့ခြင်းသည် ကျွန်မတို့ အတွက် ထူးကဲသည့်အခွင့်အလမ်းတစ်ရပ် ဖြစ်လာသည်။ အဘိုး အသက် ၉၂ နှစ်တွင် ကွယ်လွန်သည့်အခါ သမိုင်းမှတ်စုငယ်ကို ဘာသာပြန်ခြင်းနှင့် ပြုပြင်မွမ်းမံခြင်းလုပ်ဆဲပင် ဖြစ်သည်။ အဘိုး၏ ဆန္ဒအတိုင်း သမိုင်းမှတ်စုငယ်ကို Caroline က စေ့စေ့စပ်စပ်နှင့် လှလှပပအဆုံးသတ်နိုင်ခဲ့သည်။ Clifford Harper စာအုပ်တိုက်မှ အဘိုးကြိုက်နှစ်သက် မည့် သရုပ်ဖော်ရုပ်ပုံသစ်များ စီစဉ်ထည့်သွင်းသည်။ သို့သော် အချို့ပြုပြင်ရန် အချက်များ ကို အဘိုးမပါဘဲနှင့်မလုပ်နိုင်ခဲ့ပါ။ အဘိုးအနေဖြင့် ရှိတ်စပီးယားအကြောင်းနှင့် နိုင်ငံသား တို့၏ အခြေခံရပိုင်ခွင့်များဖော်ပြချက် Bill of Rights အကြောင်းကဏ္ဍများကို ထပ်ထည့် ရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိခဲ့သည်ကို ကျွန်မတို့သိသည်။

ဥပမာ- အင်္ဂလိပ် ပြည်တွင်းစစ်အကြောင်း နှင့် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းအကြောင်းတို့လည်း အတိုချုပ်သာပါသဖြင့် ထို့ထက်အကျယ်ချဲ့ရေးသားခဲ့မည်သာ ဖြစ်သည်။ စာအုပ်ကလေးကို ရေးသားခဲ့စဉ်အချိန်က အဘိုးသည် ဗီယယ်နာမှ ဘွဲ့ရတစ်ဦးသာဖြစ်ခဲ့သဖြင့် ယခု ဗြိတိသျှနိုင်ငံသားဖြစ်လာသည့် အချိန်လောက် ထိုခေါင်းစဉ်များကို အလေးမပိုးခဲ့ပါ။ သို့သော် အဆိုပါအကြောင်းအရာ များကို အဘိုးမည်သို့ရှင်းပြမည်ဆိုသည်ကို ကျွန်မတို့ ခန့်မှန်းမရပါ။ ထို့ကြောင့် အဘိုး ပြင်ဆင်မွမ်းမံနိုင်ခြင်းမရှိခဲ့သည့် ထိုအကြောင်းအရာများကို အခြားနိုင်ငံများမှ သောင်းချီ သော စာဖတ်ပရိသတ်များ အသိအမှတ်ပြုထားသည့် မူရင်းအတိုင်းသာ ထားလိုက်သည်။

ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခြင်းများသည် အဓိကမကျလှပါ။ အရေးကြီးသည်မှာ အဘိုး နားလည်ခံယူမှုအတိုင်း သမိုင်း သို့မဟုတ် ဘာသာရပ်အသီးသီးကို လေ့လာ လိုက်စားခြင်း ဆိုသည်မှာ အရသာတွေ့ဖွယ်ရာ အကျိုးဖြစ်ထွန်းသည့် စုံစမ်းထောက်လှမ်းခြင်းတစ်မျိုးပင် ဖြစ်သည်။

တူရကီဘာသာဖြင့်ထုတ်ဝေသည့် သမိုင်းမှတ်စုငယ်၏ စကားချီးတွင် 'ဒီစာအုပ် ကလေးကို ကျောင်းမှာသင်ကြားတဲ့ ဦးတည်ချက်ကွဲပြားတဲ့ သမိုင်းသင်ခန်းစာဖတ်စာအုပ် တွေကိုအစားထိုးဖို့ ရည်ရွယ်ချက်လုံးဝမရှိပါဘူး။ ကျွန်တော့် စာဖတ်သူတွေအနေနဲ့ သက်သောင့်သက်သာနေပြီး မှတ်စုလိုက်မရေးဘဲ၊ နာမည်တွေနဲ့သက္ကရာဇ်တွေကို လိုက် မမှတ်ဘဲ ဖတ်စေချင်တဲ့ဆန္ဒရှိပါတယ်။ စာဖတ်သူတွေ ဘာဖတ်ပြီးပြီလဲဆိုတာကို ကျွန်တော် မေးခွန်းပြန်မထုတ်ပါဘူးလို့လည်း ကတိပေးပါတယ်' ဟု အဘိုးက ရေးခဲ့သည်။

Leonie Gombrich

(၁)

ရှေးရှေးတုန်းက
(Once upon a Time)

ပုံပြင်တိုင်းသည် 'ဟိုးရှေးရှေးတုန်းက' နှင့် စတင်သည်။

ဤပုံပြင်သည်လည်း ထိုအတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ ရှေးရှေးတုန်းက
အဖြစ်အပျက်များအကြောင်းဖြစ်သည်။ တစ်ချိန် က သင်သည်ငယ်ရွယ်လွန်းသဖြင့်
သင့်မိခင်၏ လက်ကိုပင် လှမ်းမဆွဲနိုင်ပါ။ မှတ်မိ ပါသလား။ သင့်ပုံပြင်သည်
ဤကဲ့သို့စတင်နိုင်သည်။ 'ရှေးရှေးတုန်းက ကောင်ကလေး၊
ကောင်မကလေးတစ်ယောက် ရှိခဲ့သည်။ ထိုကောင်ကလေး၊ ကောင်မကလေးသည်
ကျွန်တော်၊ ကျွန်မပင်ဖြစ်သည်။' ထိုအချိန်မတိုင်မီက သင်သည် ပုခက်ထဲမှ
ကလေးငယ် တစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုအချက်ကို သင်မှတ်မိမည်မဟုတ်ပါ။ သို့သော်

မှန်ကန်ကြောင်းတော့ သင်သိသည်။ သင့်ဖခင်နှင့်မိခင်တို့သည်လည်း တစ်ချိန်က ငယ်ရွယ်ခဲ့ကြသည်။ ပိုဝေးသော အချိန်ကာလက သင့်အဘိုးနှင့်အဘွားလည်း ထိုနည်း၎င်းပင်ဖြစ်ကြောင်း သင်သိပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့က 'သူတို့အသက်ကြီးပြီ' ဟု ပြောသည်။ သို့သော် သူတို့မှာလည်း အဘိုး၊ အဘွားများရှိခဲ့ကြသည်။ သူတို့ကလည်း 'ရှေးရှေးတုန်းက' ဟု ပြောနိုင်သည်။ ဤသို့လျှင် ပို၍ ပို၍ ဝေးသောကာလသို့ ပြန်ရောက်သွားနိုင်သည်။ 'ရှေးရှေးတုန်းက' တစ်ခုတိုင်း၏ နောက်ကွယ်တွင်နောက်ထပ် 'ရှေးရှေးတုန်းက' အမြဲတမ်းရှိပေသည်။ မှန်ချပ်များအကြား သင် မတ်တတ်ရပ်ဖူးပါသလား။ ရပ်သင့်ပါသည်။ ရှည်လျားသော ဝင်းလက်နေသည့် မှန်များ အတန်းလိုက်ကို မှန်ထဲတွင် သင်တွေ့ရမည်။ မှန်ထဲမှ မှန်ချပ်တိုင်းသည် ရှေ့မှ မှန်ချပ်ထက် သေးငယ်သွားသည်။ အဝေးသို့စန့်ပြန့်ပြီး မှန်ဝါးသွားသည်။ နောက်ဆုံးမှန်ကို သင်မမြင်ရပါ။ သင်မမြင်ရသော်လည်း ထိုမှန်ချပ်များသည် ဆက်သွား နေမည် ဖြစ်သည်။ ထိုမှန်များရှိသည်ကို သင်သိနေသည်။ 'ရှေးရှေးတုန်းက' သည် ထိုအတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဘယ်မှာဆုံးသည်ကို ကျွန်တော်တို့မမြင်နိုင်ပါ။ အဘိုး၏ အဘိုး၏ အဘိုး၏ အဘိုး... စသည်ဖြင့် သင်ချာချာလည်သွားမည်။ သို့သော် ဖြည်းဖြည်း ပြန်ပြောကြည့်ပါ။ နောက်ဆုံး တွင် သင်သဘောပေါက်ပါလိမ့်မည်။ ထိုစဉ်ဝယ် နောက်တစ်ခုထပ်ထည့်ပါ။ ယင်းသည် ကျွန်ုပ်တို့ကို အတိတ်သို့ လျင်မြန်စွာပြန်ခေါ်ဆောင်သွားလိမ့်မည်။ ထိုမှတစ်ဖန် ပိုဝေးသော အတိတ်သို့သွားနိုင်ပါသည်။ သို့သော် သင်အစကို ဘယ်တော့မှ ပြန်ရောက်မည်မဟုတ်ပါ။ အစတစ်ခု၏ နောက်ကွယ်တိုင်းတွင် နောက်ထပ် 'ရှေးရှေးတုန်းက' ရှိနေ၍ ဖြစ်သည်။

ယင်းသည် အသူတစ်ရာနက်သော ရေတွင်းတစ်ခုနှင့်တူသည်။ ရေတွင်းထဲသို့ ငုံ့ကြည့်ခြင်းသည် သင့်ကိုမူးနောက်စေပါသလား။ ကျွန်တော်တော့ မူးနောက်ပါသည်။ကဲ၊ စက္ကူတစ်စကိုမီးရှို့ပြီး ထိုရေတွင်းထဲသို့ ချလိုက်ကြရအောင်။

စက္ကူစသည် ဖြည်းဖြည်း ချင်း တွင်းနက်ထဲသို့ပြုတ်ကျသွားလိမ့်မည်။
မီးလောင်ကျွမ်းနေသဖြင့် ရေတွင်းနံရံကို အလင်းရောင်ပေးလိမ့်မည်။
သင်မြင်နိုင်ပါသလား။ စက္ကူစသည် နက်သည်ထက် ပိုနက်စွာ ကျဆင်းနေလိမ့်မည်။
ယခုနက်လွန်းသဖြင့် မှောင်မည်းသောရေတွင်းအတွင်း သေးငယ်သည့်
ကြယ်ပွင့်ကလေးတစ်ခုနှင့်တူနေမည်။ နောက်ထပ်တစ်ဖန် သေးငယ်သွားပြီး
နောက်ဆုံးတွင် မရှိတော့ပါ။

ကျွန်ုပ်တို့မှတ်ဉာဏ်သည်

ထိုမီးလောင်ကျွမ်းနေသည့်စက္ကူစနှင့်တူသည်။ အတိတ် ကိုအလင်းပြပေးရန်
ကျွန်ုပ်တို့မှတ်ဉာဏ်ကို အသုံးပြုသည်။ ပထမတွင် ကိုယ့်မှတ်ဉာဏ်ကို
ကိုယ်အသုံးပြုသည်။ ထိုနောက် ကျွန်ုပ်တို့ထက် အသက်အရွယ်ကြီးသောသူများကို
သူတို့ မှတ်မိသလောက် ပြန်မေးသည်။ ထိုနောက်
ယခုသေဆုံးသွားပြီဖြစ်သောသူများက ရေးသား ခဲ့သည့်စာပေများကို ရှာဖွေသည်။
ဤနည်းလမ်းဖြင့်အတိတ်ကို ကျွန်ုပ်တို့ အလင်းရောင် ပေးသည်။
လူများတစ်ချိန်ကရေးသားခဲ့သည့် စာတို၊ စာရှည်များကို သိမ်းဆည်းထားသည့်
အဆောက်အအုံများရှိသည်။ ယင်းတို့ကို မော်ကွန်းတိုက်များ (Archives) ဟု
ခေါ်သည်။ ထိုမော်ကွန်းတိုက်များတွင် လွန်ခဲ့သော နှစ်ရာချီသည့်အချိန်က
လူများရေးခဲ့သည့် စာများ ကို တွေ့ရှိနိုင်သည်။ မော်ကွန်းတိုက်တစ်ခုတွင် ကျွန်တော်
တစ်ခါက စာတစ်စောင်ဖတ်ရ သည်။ ထိုစာတွင် 'ချစ်ရတဲ့မေမေရေ၊ မနေ့က သားတို့
အတော်ကောင်းတဲ့ ထရပ်ဖာလ် တစ်မျိုး စားရတယ်။ ချစ်သားဝီလျံ' ဟု
ရိုးရှင်းစွာရေးထားသည်။ ဝီလျံဆိုသူမှာ လွန်ခဲ့ သည့် နှစ်ပေါင်း ၄၀၀ က
နေထိုင်ခဲ့သည့် အီတာလျံမင်းသားငယ်လေးတစ်ပါးဖြစ်သည်။
ထရပ်ဖာလ်ဆိုသည်မှာ အရသာရှိသော မြေအောင်းမှုတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။

သို့သော် ကျွန်တော်တို့သည် အတိတ်ကိုရိပ်ခနဲသာမြင်ရသည်။

အလင်းရောင်မှိန် ပြီး စက္ကူကျဆင်းနှုန်းမှာ မြန်သည်ထက်မြန်လာ၍ ဖြစ်သည်။

နှစ်တစ်ထောင်၊ နှစ်ငါးထောင်၊ နှစ်တစ်သောင်းစသည်ဖြင့်။ ထိုရှေးခေတ်ကပင် ကောင်းနိုးရာရာတို့စားရသည်ကို နှစ်သက် သောကလေးငယ်များရှိခဲ့သည်။ သို့သော် သူတို့စာမရေးတတ်သေးပါ။ နှစ်နှစ်သောင်း၊ နှစ်ငါးသောင်း...။ ထိုစဉ်ကပင် လူများက ကျွန်တော်တို့ကဲ့သို့ပင် 'ရှေးရှေးတုန်းက' ဟု ပြောခဲ့ပေမည်။ ကျွန်တော်တို့ မှတ်ဉာဏ်အလင်းရောင်သည် သေးငယ်လာနေပြီဖြစ်သည်။ ယခုမရှိတော့ပါ။ ကျွန်တော်တို့ မမြင်ရတော့သော်လည်း အလင်းရောင်သည် ရှေးသရောခါ အထိ ဆက်သွားနေသည်ကို ကျွန်တော်တို့သိကြသည်။ ရှေးသရောအခါက လူဆိုသည်ပင် မရှိသေးပါ။ တောင်များကလည်း ယနေ့မြင်ကွင်းနှင့်မတူပါ။ အချို့က ကြီးမားခဲ့သည်။ သို့သော် မိုးသည်းထန်စွာ ရွာသွန်းမှုကြောင့် တဖြည်းဖြည်းနှင့် တောင်ကုန်းများသာ ဖြစ်ကျန်တော့သည်။ အချို့တောင်များမှာ ယခင်ကမရှိခဲ့ပါ။ ပင်လယ်ပြင်မှ တဖြည်းဖြည်း ပေါ်ထွက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ နှစ်သန်းပေါင်းချီပြီး ကြာမြင့်သော အသွင်ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်သည်။

သို့သော် တောင်များမရှိမီကပင် တိရစ္ဆာန်များ ရှိခဲ့သည်။ ယနေ့ တိရစ္ဆာန်များနှင့် မတူပါ။ ကြီးမားသည့်သတ္တဝါကြီးများဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ ထိုအကြောင်းကို မည်သို့ သိနိုင်သနည်း။ ၎င်းတို့အရိုးများကို တစ်ခါတစ်ရံ မြေကြီးနက်နက်ထဲမှ တူးဖော်ရရှိသည်။ ကျွန်တော် ဗီယယ်နာမြို့တွင်နေထိုင်စဉ် ကျောင်းသားအရွယ်က သဘာဝ သမိုင်းပြတိုက်သို့ ကျွန်တော်သွားကြည့်လေ့ရှိသည်။ ထိုပြတိုက်မှ (Diplodocus) ဟု ခေါ်သည့် သတ္တဝါကြီး၏ အရိုးစုကြီးကို ငေးကြည့်ရခြင်းကို ကျွန်တော်နှစ်သက်သည်။ ထူးဆန်းသည့် နာမည်တစ်ခုဟု သင်မထင်ဘူးလား။ သို့သော်နာမည်ထက်ပို၍ ထူးဆန်းသည့်သတ္တဝါ ဖြစ်သည်။ သင့်အိမ်၏ အခန်းတစ်ခန်းတွင်မဆွဲနိုင်ပါ။ နှစ်ခန်းဆိုလျှင်ပင်လုံလောက်မည်မထင်ပါ။ အလွန်မြင့် သော သစ်ပင်ကြီးတစ်ပင်ထက် ပိုမြင့်သည်။ အမြီးသည်ဘောလုံးကွင်းတစ်ကွင်း၏ တစ်ဝက် ခန့်ရှည်သည်။ ကမ္ဘာဦးက သစ်တောများကိုမြို့စားနေစဉ်

မည်မျှအားကောင်းသောအသံ ကို မြည်ဟိန်းစေခဲ့လိမ့်မည်ကို သင်စဉ်းစားကြည့်ပါ။

သို့သော် ကျွန်တော်တို့အစသို့ ပြန်မရောက်သေးပါ။ အရာရာသည် ပိုဝေးသော ကာလသို့ပြန်သွားသည်။ နှစ်သန်းထောင်ပေါင်းကြာမြင့်သည်။ ယင်းသည် ပြောရန် လွယ်သော်လည်း ခဏရပ်ပြီးစဉ်းစားကြည့်ပါ။ တစ်စက္ကန့်သည် မည်မျှကြာကြောင်း သင်သိ ပါသလား။ တစ်၊ နှစ်၊ သုံး

ရေတွက်သလောက်သာကြာသည်။ ကဲ။ ယခုသန်းထောင်ပေါင်း နှစ်ဆိုသည်မှာ မည်မျှကြာသနည်း။ ထိုကာလက ဧရာမတိရစ္ဆာန်များ မရှိခဲ့ပါ။ ခရု၊ တီကောင် စသည့် သတ္တဝါငယ်ကလေးများသာ ရှိသည်။ ထိုကာလမတိုင်မီက အပင်များပင် မရှိခဲ့ပါ။ ကမ္ဘာမြေကြီးတစ်ခုလုံးသည် 'မသဲကွဲသောဟင်းလင်းပြင်'တစ်ခုသာ ဖြစ်သည်။ ဘာမျှမရှိပါ။ သစ်တစ်ပင်မရှိ၊ ချုံပုတ်တစ်ခုမရှိ၊ မြက်တစ်ပင်မရှိ၊ ပန်းတစ်ပွင့်မရှိ၊ စိမ်းလန်း စိုပြည်သည့်အရာတစ်ခုမှမရှိ။ ကျတ်တီးမြေ၊ ကန္တာရကျောက်ဆောင်များနှင့် ပင်လယ်ပြင် သာ ရှိသည်။ ဗလာပင်လယ်ပြင်သာဖြစ်သည်။ ငါးမရှိ၊ ကမ်းစပ်ခရုများမရှိ၊ ပင်လယ်ရေညှိ ပင်မရှိပါ။ သို့သော် လှိုင်းသံကို သင်နားစွင့်လျှင် ၎င်းတို့ကဘာပြောနေသနည်း။ 'ရှေးရှေး တုန်းက' ဟု ပြောနေသည်။ တစ်ချိန်က ကမ္ဘာမြေကြီးသည် ဓာတ်ငွေ့နှင့်မြေမှုန့်များ ချာလပတ်လည်နေသည့် မြူတိမ်တို့သာဖြစ်သည်။ ယနေ့ အဝေးကြည့်မှန်ပြောင်းများမှ တစ်ဆင့် ကျွန်တော်တို့မြင်ရသောမြူတိမ်တို့ထက် ပို၍ ပို၍ ကြီးမားပေသည်။ ထို ကျောက် ဆောင်များ၊ ရေနှင့်ဇီဝလောကမရှိသည့် ချာလပတ်လည်နေသော ဓာတ်ငွေ့နှင့် မြေမှုန့် လုံးကြီးသည် နေ၏ ပတ်လည်တွင် အကွင်းဝိုင်းများဖြစ်စေသည်မှာ နှစ်ပေါင်းသန်း တစ်ထောင်၊ သန်းတစ်သိန်းကြာမြင့်သည်။ ထိုအချိန်မတိုင်မီက ဘာဖြစ်ခဲ့သနည်း။ ထိုစဉ်က ယခု ကျွန်တော်တို့ကို ကောင်းကျိုးပြုသည့်နေမင်းပင် မရှိခဲ့ပါ။ ထူးဆန်းအံ့ဩဖွယ်ရာ ဧရာမကြယ်ကြီးများနှင့် ကောင်းကင်ယံမှ ထိုထက် ပိုသေးငယ်သော အရာဝတ္ထုများသာရှိပြီး ယင်းတို့သည် အနန္တစကြဝဠာတွင်

ဓာတ်ငွေ့မိုးတိမ်များအကြား ချာလပတ်လည်နေခဲ့သည်။

'ရှေးရှေးတုန်းက'။ သို့သော် အတိတ်ဆီသို့ ဤကဲ့သို့ အားစိုက်ကြည့်ခြင်းများသည် ကျွန်တော့်ကို မူးနောက်စေပြန်သည်။ မြန်မြန်လာပါ။ နေရောင်ထဲသို့၊ ကမ္ဘာမြေသို့၊ လှပသော ပင်လယ်ပြင်သို့၊ အပင်များသို့၊ ခရု၊ ပက်ကျိများနှင့် ဒိုင်နိုဆောများဆီသို့၊ ကျွန်တော်တို့ တောင်တန်းများဆီသို့၊ နောက်ဆုံးတွင် လူသားများဆီသို့ပြန်သွားကြစို့။ ယင်းသည် ကိုယ့်အိမ်သို့ ပြန်လာခြင်းနှင့် အနည်းငယ်တူသည် မဟုတ်ပါလား။ ထို့ကြောင့် 'ရှေးရှေးတုန်းက' အနေဖြင့် ကျွန်တော်တို့ကို အသူတစ်ရာနက်သော ရေတွင်းထဲသို့ ပြန်မဆွဲချနိုင်အောင် ယခုကစတင်ပြီး 'နေဦး၊ အဲဒါဘယ်တုန်းကဖြစ်တာလဲ' ဟု အမြဲတစေ အော်မေး ကြမည်။

ထို့ပြင် 'အဲဒါဘယ်လိုများဖြစ်တာပါလိမ့်' ဟု မေးလျှင်လည်း သမိုင်းအကြောင်း ကျွန်တော်တို့ မေးခြင်းပင်ဖြစ်မည်။ ထိုသမိုင်းသည် သာမန်ပုံပြင်တစ်ပုဒ် မဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော်တို့ ပုံပြင်ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့သမိုင်းဟု ကျွန်တော်တို့ခေါ်ဝေါ်သည့် ပုံပြင်ဖြစ်သည်။ ယခုပင်စလိုက်ကြပါစို့။

*

(၂)

မကြုံစဖူး ထူးခြားသောတီထွင်သူများ
(The Greatest Inventors of All Time)

ဂျာမနီနိုင်ငံ၊ ဟိုက်ဒဘတ်မြို့အနီးတွင် လူတစ်ယောက်က
ကျင်းတစ်ကျင်းတူး နေစဉ် မြေအောက်နက်နက်တစ်နေရာတွင်
အရိုးတစ်ခုကိုတွေ့ရှိသည်။ လူသား အရိုးတစ်ခု၊ အတိအကျဆိုလျှင်
အောက်မေးရိုးတစ်ခု ဖြစ်သည်။ သို့သော် ယနေ့ခေတ် မည်သည့်လူသား တွင်မှ
ဤမေးရိုးမျိုးမရှိပါ။

တွေ့ရှိသည့် မေးရိုးသည် ထုထည်ကြီးမားသည်၊ ခိုင်ခံ့သည်။

သွားများမှာလည်း အားကောင်းလှသည်။ ထိုသွားပိုင်ရှင်သည် တကယ်ပင်
မာကျောသောအရာများကို ကိုက်နိုင်ခဲ့ပေမည်။ ၎င်း၏ အရိုးများ
ထိုမျှလောက်နက်သည့်နေရာတွင် နစ်မြုပ်နေခဲ့သည် မှာ
ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါကာလက နေထိုင်ခဲ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်မည်။

နောက်တစ်ကြိမ်တွင်လည်း ဂျာမနီနိုင်ငံ Neander မြစ်ဝှမ်း၌
လူသားဦးခေါင်းခွံ တစ်ခုကို တွေ့ရှိသည်။ ယင်းသည် အလွန်အလွန်
စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာဖြစ်သည်။ ယနေ့ သက်ရှိထင်ရှား မည်သည့်လူသားတွင်မှ
ဤဦးခေါင်းခွံမျိုးမရှိပါ။ ကျွန်တော်တို့လိုမျိုး နဖူး တစ်ခုရှိမည့်အစား
မျက်ခုံးအထက်တွင် ထူထဲသောခေါင်ချပ်ရိုး နှစ်ခုသာရှိသည်။ အင်း...ကျွန်တော်တို့
အတွေးအခေါ်အားလုံးသည် ကျွန်တော်တို့၏ နဖူးများနောက်ကွယ် တွင်
နေရာယူသည်။ ဤလူသားတို့က နဖူးမရှိသည့်အတွက် ကျွန်တော်တို့လောက်
မစဉ်းစား ခဲ့ကြဘူးလား။ သို့မဟုတ် စဉ်းစားတွေးတောခြင်းသည် ၎င်းတို့အတွက်
ပို၍ ခက်ခဲခဲ့လိမ့်မည် ထင်သည်။ ဤသို့ဖြင့် အဆိုပါဦးခေါင်းခွံကို
စိစစ်လေ့လာသူများက ရှေးရှေးတုန်းက လူများ သည် အတွေးအခေါ်
သိပ်မကောင်းခဲ့။ သို့သော် ယနေ့ ကျွန်တော်တို့ထက် ပိုကိုက်အား ရှိသည့်
သွားများကိုပိုင်ဆိုင်သည်ဟု ကောက်ချက်ချကြသည်။

သို့သော် သင်ယခုပြောတော့မည်။ 'ခဏရပ်ပါဦး။ ကျွန်တော်၊ ကျွန်မတို့
သဘော တူထားတာ အဲ့ဒီလိုမဟုတ်ဘူးလေ။ အဲ့ဒီလူတွေဘယ်ခေတ်တုန်းက
နေထိုင်ခဲ့ကြတာလဲ။ သူတို့ဘယ်လို လူအမျိုးအစားတွေလဲ။
ဘယ်လိုနေထိုင်ခဲ့ကြလဲ'။

သင့်မေးခွန်းများက ကျွန်တော့်ကို ရှက်သွေးဖြန်းစေသည်။
ထိုမေးခွန်းများကို ဖြေဆိုရန် အချက်အလက်များ တိတိကျကျမရှိကြောင်း
ဝန်ခံရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် တစ်နေ့တွင် ကျွန်တော်တို့ သိလာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။
သင်လည်း ထိုသို့သိနိုင်ရန် ကူညီလိုစိတ် ရှိကောင်းရှိမည်။

ကျွန်တော်တို့မသိနိုင်ခြင်းမှာ ထိုလူသားများသည် စာရေးရန် သိနား လည်ခြင်း မရှိခဲ့၍ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ မှတ်ဉာဏ်ကလည်း သိပ်မကွာလှမ်းသော အတိတ်သို့သာ ခေါ်ဆောင်နိုင်သည်။ သို့သော် ကျွန်တော်တို့သည် အသစ်အသစ်သော ရှာဖွေတွေ့ရှိမှုများကို နေ့စဉ် ပြုလုပ်နိုင်ကြသည်။ သိပ္ပံပညာရှင်များကသစ်သားများ၊ သစ်ပင်၊ ပန်းပင်များနှင့် မီးတောင်ကျောက်ခဲများသည် အလွန်ရှည်ကြာသောကာလ တစ်လျှောက်တွင် ဖြည်းဖြည်းနှင့် ပုံမှန်ပြောင်းလဲလျက်ရှိသည်ကို ရှာဖွေတွေ့ရှိထားကြသည်။ ဤရှာဖွေတွေ့ရှိမှုကြောင့် အဆိုပါအရာဝတ္ထုများမည်သည့်အချိန်က ကြီးထွားခဲ့သည်၊ ပုံစံပေါ်ခဲ့သည်ကို တွက်ယူနိုင်သည်။

ဂျာမနီတွင် လူအရိုးစုတူးဖော်တွေ့ရှိသည့်အချိန်ကစတင်ပြီး လူများက ရှာဖွေခြင်း နှင့် တူးဖော်ခြင်းတို့ကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြရာ လက်ဖျားခါလောက်သော တွေ့ရှိမှု များကိုကြုံရသည်။ အထူးသဖြင့် အာရှနှင့်အာဖရိကတွင် ရှေးဟောင်းအရိုးများ ထပ်တွေ့ သည်။ အချို့ကအနည်းဆုံး ဟိုက်ဒဲလဘတ် (Heidelberg) မေးရီးလောက်တော့ သက်တမ်း ရှိကြသည်။ ၎င်းတို့မှာ လွန်ခဲ့သည့်နှစ်ပေါင်းတစ်သိန်းခွဲကျော်က နေထိုင်ခဲ့ပြီး ကျောက်တုံး များကို ကိရိယာတန်ဆာပလာအဖြစ် စတင်အသုံးပြုလျက်ရှိပြီဟုယူဆရသော ကျွန်တော်တို့ ၏ ဘိုးဘေးဘီဘင်များဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် ၎င်းတို့ထက် နှစ်ပေါင်း ခုနစ်သောင်း ပိုစောစီးစွာ ကမ္ဘာမြေသို့ရောက်ရှိကာ နှစ်ပေါင်းနှစ်သိန်းခန့် အခြေချနေထိုင်သွားသူများ ဖြစ်သည့် Neanderthal လူသားမှကွဲပြားသည်။ Neanderthal လူသားတို့တွင် နိမ့်သော နဖူးများရှိလင့်ကစား ၎င်းတို့ဦးနှောက်များသည် ယနေ့ လူသားအချို့ထက် ပိုသေးငယ်ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။

'ဒါပေမယ့် အကြောင်းတွေကို နာမည်မပါ၊ ရက်စွဲမပါဘဲနဲ့ ပြောနေတော့ သမိုင်းမှ မဟုတ်တာ' ဟု သင်ပြောမည်။ သင်မှန်ပါသည်။ ဤအကြောင်းများသည် သမိုင်း မစတင်မီ ကာလကဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ကျွန်တော်တို့ ထိုကာလကို

သမိုင်းမှတ်တမ်း မတင်မီ ကာလဟုခေါ်သည်။ အဖြစ်အပျက်များ မည်သည့်အချိန်က ဖြစ်ခဲ့သည်ကို အကြမ်းဖျဉ်းသာ သိကြ၍ ဖြစ်သည်။

(လာမည့်အခန်းမှစပြီးတင်ဆက်သွားမည့်) သမိုင်းမှတ်တမ်းတကယ့် စတင်သည့်အချိန်တွင် လူများသည် ယနေ့

ကျွန်တော်တို့တွင်ရှိသည့်အရာများအားလုံး ရှိနေကြပြီဖြစ်သည်။ အဝတ်အထည်၊ နေအိမ်၊ အသုံးအဆောင်တန်ဆာပလာ၊ ထွန်ယက် ရန်ထယ်များ၊

ပေါင်မုန့်လုပ်ရန်နံ့များ၊ နို့ထွက်သည့်နွားများ၊ သိုးမွေးထွက်သည့် သိုးများ၊

အမဲလိုက်ရန်နှင့်အဖော်ပြုရန်ခွေးများ၊ ပစ်ခတ်ရန် လေးနှင့်မြားများ၊ အကာအကွယ် အတွက် အမာစားခေါင်းဆောင်းများနှင့် လှိုင်းများစသည်တို့ဖြစ်သည်။ ထိုအရာများ

အားလုံးအတွက် ပထမအကြိမ်ဆိုသည်တော့ ရှိခဲ့ပေမည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်က ရှာဖွေ တွေ့ရှိခဲ့ပေမည်။ တစ်နေ့တွင် သမိုင်းမတင်မီခေတ်က လူသားတစ်ဦးသည်

တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်များ၏ အသားကို မီးပေါ်တွင်ကင်ပြီးမှဝါးလျှင် ပို၍

စားရလွယ်ကူသည်ကို သိသွား ခြင်းသည် အံ့ဖွယ်မကောင်းပေဘူးလား။ တစ်နေ့တွင် မီးဘယ်သို့မွှေးရမည်ကိုလည်း သိလာ ကြသည်။ ယင်း၏ ဖြစ်ထွန်းမှုကို

သင်သိပါသလား။ သင်လုပ်နိုင်ပါသလား။ မီးခြစ်မသုံးဘဲနှင့် မီးမွှေးရန်ဖြစ်သည်။

ထိုခေတ်က မီးခြစ်မရှိခဲ့ပါ။ တုတ်ချောင်းနှစ်ချောင်းကို ပွတ်တိုက်ခြင်းမှ

ပူပြင်းလာပြီး 'မီးစ' ထွက်လာသည့်အထိဖြစ်သည်။ သင်စမ်းသပ်ကြည့်ပါက

ယင်းသည် မည်မျှခက်ခဲကြောင်း သိပါလိမ့်မည်။

အသုံးအဆောင်တန်ဆာပလာများကိုလည်း

တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူများက တီထွင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်မည်။

အစောဆုံးကိရိယာများသည် တုတ်ချောင်းနှင့်ကျောက်တုံးများသာ ဖြစ်မည်။

သို့သော်မကြာမီ ကျောက်တုံးများကိုပုံစံသွင်းသည်။ ချွန်ထက်အောင်သွေးသည်။

ထိုကဲ့သို့ပုံစံသွင်းထားသည့် ကျောက်တုံးအတော်များများကို မြေကြီးထဲမှ

ကျွန်တော်တို့ရှာ ဖွေတွေ့ရှိထားသည်။ ဤကျောက်တုံးများကိုအစွဲပြုပြီး

ထိုခေတ်ကာလကို 'ကျောက်ခေတ်' (Stone Age) ဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော်လူများကအိမ်မဆောက်တတ်သေးပါ။ယင်းအတွေးမှာ သင့်လျော်သောအတွေးတော့ မဟုတ်ပါ။ ထိုအချိန်က အလွန်ပြင်းပြစွာ အေး၍ ဖြစ်သည်။ အချို့အချိန်များတွင် ယနေ့အအေးဓာတ်ထက် လွန်ကဲသည်။ ဆောင်း ရာသီသည် ပိုရှည်ပြီး နွေရာသီသည်ပိုတိုတောင်းသည်။ နှင်းများကတစ်နှစ်ပတ်လုံး နက်ရှိုင်း စွာ ဖုံးလွှမ်းသည်။ တောင်ထိပ်များပေါ်တွင်သာမဟုတ်၊ မြစ်ဝှမ်းများတွင်ပါဖြစ်သည်။ အလွန်ကြီးမားသော ရေခဲမြစ်များကလည်း မြေပြန့်လွင်ပြင်များအတွင်းဘက်ဆီအထိ ကွာဝေးစွာ စီးမျောဝင်သည်။ ထို့ကြောင့် 'ကျောက်ခေတ်' သည် 'ရေခဲခေတ်' (Ice Age) မကုန်ဆုံးမီ ကာလတစ်ခုတွင်စတင်သည်ဟု ကျွန်တော်တို့ပြောကြခြင်းဖြစ်သည်။ သမိုင်း မတင်မီခေတ်က လူသားများသည် ထိုအေးစက်မှုများကို ဆိုးဆိုးဝါးဝါးခံစားခဲ့ကြရမည် ဖြစ်သည်။ ရေခဲလောက်အောင် အေးစက်သည့်လေထုမှ အကာအကွယ်ရနိုင်မည့် ဂူတစ်လုံး ကိုတွေ့လျှင် ၎င်းတို့ မည်မျှဝမ်းသာကြမည်ကို သင်စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ထို့ကြောင့်လည်း ၎င်းတို့ တကယ်တမ်းဂူများတွင်သာ နေထိုင်ခဲ့ကြမည်မဟုတ်သော်လည်း ၎င်းတို့ကို 'ဂူအောင်း လူသားများ' Cavemen ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုဂူအောင်းလူသားတို့ အခြားမည်သည့်အရာများကို တီထွင်သည်ဟု သင်သိ ထားပါသနည်း။ စကားပြောခြင်း (Talking) ကို တီထွင်ပါသည်။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး စကားလုံးများသုံးပြီး တကယ်တမ်း အသံထွက်စကားပြောခြင်းကို ကျွန်တော်ဆိုလိုပါသည်။မှန်ပါသည်။ တိရစ္ဆာန်များလည်း အသံထွက်နိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့နာကျင်လျှင် အော်မြည် ပါသည်။ အန္တရာယ်တစ်ခုခုမှ ခြိမ်းခြောက်မှုရှိလာလျှင် သတိပေးချက်အသံများ ပြုလုပ် ပါသည်။ သို့သော် အရာဝတ္ထုအတွက် နာမည်များကိုမူ လူများကဲ့သို့မပေးနိုင်ပါ။ သမိုင်း မတင်မီ လူသားများသည် အမည်နာမပေးခြင်းများကို ပထမဦးဆုံးပြုလုပ်သူများဖြစ်သည်။

၎င်းတို့သည် နောက်ထပ်ထူးကဲသည့်အရာတစ်ခုကို တီထွင်သေးသည်။ ရုပ်ပုံများ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ ရုပ်ပုံအများအပြားကို ယနေ့တိုင် မြင်နိုင်သေးသည်။ ဂူနံရံများ ပေါ်တွင် ရှေးဦးပုံစံဖြင့် ခြစ်၊ ရေးဆွဲထားခြင်းများဖြစ်သည်။ ယနေ့ သက်ရှိ ပန်းချီဆရာများ ပင် ၎င်းတို့ထက်သာအောင် မရေးဆွဲနိုင်ပါ။ ၎င်းတို့ သရုပ်ဖော်သည့် တိရစ္ဆာန်တို့သည် ယနေ့မရှိတော့ပါ။ ရေးဆွဲခဲ့သည်မှာလည်း နှစ်များရှည်ကြာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ဆင်များသည် ရှည်လျားပြီး ထူထဲသောဆံပင်များနှင့် ကွေးကောက်သောအစွယ်များရှိသည့် အမွေးရှည် ဆင်ကြီးမျိုးများ ဖြစ်သည်။ အခြား ရေခဲခေတ်တိရစ္ဆာန်ရုပ်ပုံများလည်းရှိသည်။ ဂူနံရံများ တွင် ဤသမိုင်းမတင်မီ လူသားများက ဘာကြောင့်တိရစ္ဆာန်ပုံများရေးဆွဲသည်ဟု သင် ထင်ပါသနည်း။ အလှတန်ဆာဆင်ရန်သက်သက်လား။ ယင်းမှာဖြစ်နိုင်ခြေမရှိပါ။ ဂူများ သည် မှောင်မည်းလွန်းသည်။ ကျွန်တော်တို့သေချာတော့မပြောနိုင်ပါ။ သို့သော်အထင်အရ ၎င်းတို့သည် ပဉ္စလက်ဖန်တီးခြင်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မည်။ အဆိုပါတိရစ္ဆာန်များကို နံရံများ ပေါ်တွင်ရေးဆွဲခြင်းဖြင့် ထိုတိရစ္ဆာန်များကိုပေါ်လာစေနိုင်မည်ဟု ယုံကြည်၍ ဖြစ်မည်။ ကျွန်တော်တို့ တစ်ယောက်ယောက်အကြောင်းပြောနေစဉ် ထိုသူကမမျှော်လင့်ဘဲ ကျွန်တော် တို့ရှေ့သို့ရောက်လာလျှင် 'အသက်ရှည်ဦးမယ်' ဟုပြောသလိုပင်။ ထိုတိရစ္ဆာန်များသည် ၎င်းတို့၏ သားကောင်များဖြစ်သည်။ ထိုသတ္တဝါများမရှိလျှင် ၎င်းတို့အစာငတ်မည်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ၎င်းတို့ပဉ္စလက်မန္တန်တစ်ခုတီထွင်ရန် ကြိုးစားခြင်းဖြစ်မည်။ ထိုသို့ပြုမူခြင်းများ သည် အောင်မြင်နိုင်သည်ဟု တွေးထင်ရလျှင်ကောင်းပါမည်။ သို့သော်ယခုထိတော့ ယင်းသို့ မဖြစ်သေးပါ။

ရေခဲခေတ်သည် မတွေးတတ်အောင် ရှည်လျားစွာ ကြာမြင့်ခဲ့သည်။ နှစ်ပေါင်း သောင်းများစွာချီသည်။ သို့မဟုတ်ပါကလည်း ထိုသူများသည် အဆိုပါအရာဝတ္ထုများကို တီထွင်ရန်အချိန်ရခဲ့မည် မဟုတ်ပါ။ သို့သော်တဖြည်းဖြည်းနှင့် ကမ္ဘာမြေပြင်သည် ပို၍ နွေးလာပြီးရေခဲများသည်

မြင့်သောတောင်များဆီသို့ ဆုတ်ခွာသွားသည်။ ထိုအချိန်တွင် ယနေ့လူများနှင့် အတော်ပင်တူလာနေပြီဖြစ်သော ထိုလူများသည် နွေးထွေးမှုကိုအသုံးပြုပြီး မြက်ပင်များကိုစိုက်သည်။ ထိုမှရသော အစေ့များကိုကြိတ်ပြီး ဂျုံကော်လုပ်နိုင်သည်။ ယင်းကို မီးတွင်ဖုတ်လျှင် ပေါင်မုန့်ရသည်။

အချိန်နှင့်အမျှ တိုးတက်လာပြီးနေထိုင်ရန် တဲများကိုထိုးတတ်လာသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် လွတ်လပ်စွာသွားလာနေသည့် တိရစ္ဆာန်များကိုယဉ်ပါးစေသည်။ ထိုသူ များသည် ယနေ့ Lapland မှ လူများကဲ့သို့ပင် ၎င်းတို့၏ တိရစ္ဆာန်အုပ်များနောက်သို့ လိုက်ရွှေ့ပြောင်းသည်။ သစ်တောများသည် အန္တရာယ်ရှိသောနေရာများဖြစ်သည်။ ဝံပုလွေ၊ ဝက်ဝံ စသည့် တောတိရစ္ဆာန်ရိုင်းအုပ်စုများ၏ ဌာနေ ဖြစ်သည်။ နေရာအသီးသီးမှ လူများ (တီထွင်သူများ အပါအဝင်) သည် တူညီသောထူးကဲသည့် အကြံဉာဏ်ကိုရကြသည်။ ၎င်းတို့ သည် ကန်များ၏ အလယ်တွင် 'အောက်ခံတိုင်ပါသော နေအိမ်များ' ကို လည်းကောင်း၊ ရွှံ့ထဲတွင် အိမ်တိုင်များကိုဆောင့်သွင်းထားသော ခြေတံရှည်တဲများကိုလည်းကောင်း၊ ဆောက်လုပ်နေထိုင်ကြသည်။ ထိုကာလတွင် ၎င်းတို့သည် အသုံးအဆောင်တန်ဆာပလာ များကို ပုံသွင်းခြင်းနှင့်အရောင်တင်ခြင်းတို့တွင် ကျွမ်းကျင်လာကြပြီဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ ပုဆိန်ရိုးများကို ပုဆိန်ခေါင်းတွင်တပ်ရန် အပေါက်ကိုကွဲပြားပြီး မာကျောသည့်ကျောက်တုံး တစ်တုံး အသုံးပြုပြီးထွင်းသည်။ ယင်းသည် အလွန်ပင်ခက်ခဲသော အလုပ်တစ်ခုဖြစ်ခဲ့ ပေမည်။ ဆောင်းရာသီတစ်ခုလုံးပင် ကြာမြင့်နိုင်သည်။ မတော်တဆ ပုဆိန်ခေါင်းက နောက်ဆုံးအဆင့်ကျမှ ကျိုးသွားသည်ဆိုပါစို့၊ အစမှနောက်တစ်ဖန် ပြန်လည်လုပ်ကိုင် ရမည်ဖြစ်သည်။

၎င်းတို့ နောက်ထပ်တွေ့ရှိသည့်အရာမှာ ရွှံ့စေးမှအိုးများလုပ်ယူခြင်း အတတ် ပညာ ဖြစ်သည်။ မကြာမီ ၎င်းတို့သည် ဖိုများတွင်မီးဖြင့် အိုးဖုတ်တတ်လာသည်။ အပြောက် အမွမ်းများဖြင့်လည်း

တန်ဆာဆင်တတ်လာသည်။ ကျောက်ခေတ်နှောင်းပိုင်းဖြစ်သည့် အချိန်အရောက်တွင် ၎င်းတို့သည် တိရစ္ဆာန်ပုံများရေးဆွဲခြင်းကို မပြုလုပ်တော့ပါ။ နောက်ဆုံး နှစ်ပေါင်း ခြောက်ထောင်ခန့် အလွန် (ဘီစီ၄၀၀၀) က ဖြစ်မည်ထင်သည်။ ၎င်းတို့ကိရိယာ တန်ဆာပလာများပြုလုပ်ရန် ပို၍ အဆင်ပြေသောနည်းလမ်းကို တွေ့ရှိကြသည်။ သတ္တုကို ရှာဖွေတွေ့ရှိခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် သတ္တုအကုန်လုံး တွေ့ရှိခြင်းမဟုတ်ပါ။ စတုရန်းတွင် မီးထဲ၌ အရည်ပျော်စေလျှင် ကြေးနီအဖြစ်ပြောင်းလဲသော အစိမ်းရောင် ကျောက်တုံးများကို တွေ့ခြင်းမှစတင်သည်။ ကြေးနီတွင် သိမ်မွေ့သော ပြောင်လက်မှု ရှိသည်။ ယင်းကို မြားဦးများနှင့်ပုဆိန်များပြုလုပ်ရန် အသုံးပြုနိုင်သည်။ သို့သော် ကြေးနီ သည်နူးညံ့သဖြင့် ကျောက်သားထက် ပိုလျင်မြန်စွာတုံးသည်။

သို့သော် လူများက နောက်တစ်ကြိမ်အဖြေရှာဖွေကြပြန်သည်။ ၎င်းတို့က အခြား ရှားပါးသည့် နောက်ထပ်သတ္တုတစ်မျိုးကိုဖြည့်ထည့်လျှင် ကြေးနီကိုကြံ့ခိုင်စေကြောင်း ရှာဖွေတွေ့ရှိသည်။ ထိုသတ္တုမှာ သံဖြူဖြစ်သည်။ သံဖြူနှင့်ကြေးနီရောစပ်ခြင်းကို ကြေးညိုဟု ခေါ်သည်။ လူများက ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်အတွက် အမာစားခေါင်းဆောင်းများနှင့် ဓားရှည် များ၊ ပုဆိန်များနှင့် ဒယ်စောက်များ၊ လက်ကောက်များနှင့်လည်ဆွဲများကို ကြေးညိုဖြင့် ပြုလုပ်သော ခေတ်အခါကို ကြေးညိုခေတ် (Bronze Age) ဟုခေါ်သည်။

ကဲ၊ ယခု ထိုလူများကိုနောက်ဆုံးကြည့်ကြပါစို့။ ၎င်းတို့က တိရစ္ဆာန်အရေခွံများ ကို ဝတ်ထားကြသည်။ ၎င်းတို့၏ ခြေတံရှည်တဲများရှိသည့်ရွာများသို့ သစ်ပင်၏ ပင်စည်ကို ထွင်းထားသည့်လှေများဖြင့် လှော်ခတ်ပြီးသွားကြသည်။ ၎င်းတို့က နှံအစေ့အဆန်များကို လည်းကောင်း၊ တောင်များပေါ်ရှိ မိုင်းများမှဆားများကိုလည်းကောင်း ယူဆောင်လာကြ သည်။ ၎င်းတို့က ထည်ဝါသောမြေခွက်များဖြင့် ရေသောက်သည်။ ၎င်းတို့၏ ဇနီးများ နှင့်သမီးများက

ရောင်စုံကျောက်များဖြင့်ပြုလုပ်ထားသည့် လက်ဝတ်ရတနာများ ဆင်မြန်း သည်။
တစ်ခါတစ်ရံ ရွှေကိုပင် ဝတ်သည်။ ထိုကာလနှင့်ယခုကာလအကြား ပြောင်းလဲမှု
များများစားစားရှိသည်ဟု သင်ထင်ပါသလား။ ၎င်းတို့သည် ကျွန်တော်တို့ကဲ့သို့သော
လူများပင်ဖြစ်သည်။ မကြာမကြာ တစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦး အကြင်နာမဲ့သည်။
မကြာမကြာ ညှဉ်းပန်းသည်။ လိမ်လည်လှည့်ဖြားသည်။
ဝမ်းနည်းစရာကောင်းသည်မှာ ကျွန်တော်တို့ လည်း ထိုနည်း၎င်းပင်။
သို့သော်ငြားလည်း မိခင်တစ်ဦးသည် သူ့အသက်ကို သူ့ကလေး အတွက်
စတေးနိုင်သည်။ သူငယ်ချင်းများလည်း တစ်ယောက်အတွက်တစ်ယောက် အသက်
ပေးနိုင်သည်။ ယနေ့လူများ၏ လုပ်ရပ်များထက် ပိုလည်းမပို၊ လျော့လည်းမလျော့ပါ။
သို့မဟုတ်လျှင် အခြားမည်သို့ဖြစ်နိုင်မည်နည်း။ ကျွန်တော်တို့ပြောနေသည်မှာ
လွန်ခဲ့သည့် နှစ် သုံးထောင်နှင့်နှစ်တစ်သောင်းကြား
အချိန်ကာလအကြောင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ ပြောင်းလဲရန်
အချိန်လုံလောက်စွာမရရှိခဲ့ပါ။

သို့ဖြစ်၍ တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်တော်တို့စကားပြောနေစဉ် သို့မဟုတ်
ပေါင်မုန့် စားနေစဉ်၊ ကိရိယာတန်ဆာပလာများအသုံးပြုနေစဉ် သို့မဟုတ်
မီးနားတွင် နွေးထွေး အောင်နေကြစဉ် ထိုရှေးဦးလူများကို
သူတို့ပြုလုပ်ခဲ့သောအရာများအတွက် ကျေးဇူးတရား နှင့်အတူ သတိရသင့်သည်။
၎င်းတို့သည် မကြုံစဖူး ထူးခြားသော တီထွင်သူများဖြစ်သည်။

*

(၃)

နိုင်ငံလ်မြစ်နီဘေးမှနယ်မြေ
(The Land by the Nile)

ဤနေရာတွင် ကျွန်တော်ကတိထားခဲ့သည့်ပုံစံအတိုင်း

သမိုင်းစတင်ပါသည်။ 'ဘယ်အချိန်ကလဲ'၊ 'ဘယ်မှာလဲ' ဆိုသည့် မေးခွန်းများကို
ဖြေထားပါသည်။ ဘီစီ ၃၁၀၀ (လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း ၅၁၀၀) က အီဂျစ်တွင် မဲနီးစ်
(Menes) ဟူသည့် ဘုရင်တစ်ပါး အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်ဟု
ကျွန်တော်တို့လက်ခံယူဆပါသည်။ အီဂျစ်ဘယ်မှာရှိသလဲ၊ သင်အတိ
အကျသိလိုလျှင် ပျံလွှားငှက်တစ်ကောင်ကို သင်မေးကြည့်ရန်

ကျွန်တော်အကြံပြုပါသည်။ဆောင်းရာသီချိန်ရောက်တိုင်း အေးစက်လာလျှင် ပျံလွှားငှက်များသည် တောင်အရပ်သို့ ပျံသန်းကြပါသည်။
တောင်များကိုကျော်ဖြတ်ပြီး အီတလီသို့၊ ထိုမှတစ်ဆင့် ပင်လယ်ပြင် တစ်ကန့်ကိုဖြတ်ပြီးနောက် သူတို့သည် အာဖရိကသို့ ရောက်သည်။
ဥရောပနှင့်အနီးကပ်ဆုံး အပိုင်းဖြစ်သည်။ ထိုနေရာအနီးတွင် အီဂျစ်တည်ရှိသည်။

အာဖရိကတွင် ရာသီဥတုက ပူပြင်းသည်။ လပေါင်းများစွာ မိုးမရွာပါ။
ဒေသ အများစုတွင် မဆိုစလောက် အပင်များသာ ကြီးထွားရှင်သန်သည်။
ကန္တာရမြေများ ဖြစ်နေသည်။ အီဂျစ်၏ ဘေးတစ်ဖက်တစ်ချက်မှ
နယ်မြေများသည်လည်း ထိုနည်း၎င်းပင်။အီဂျစ်တွင်လည်း
မိုးနည်းပါးစွာသာရရှိသည်။ သို့သော် ဤနေရာတွင်မိုးမရလည်းဖြစ်သည်။နိုင်ငံ၏
အလယ်တည့်တည့်မှ နိုင်းလ်မြစ်ဖြတ်သန်းစီးဆင်းသည်မှာ နယ်မြေအစမှ အဆုံး
အထိဖြစ်သည်။ တစ်နှစ်လျှင် နှစ်ကြိမ် မိုးသည်းထန်စွာရွာသွန်းပြီး မြစ်ရေလျှံလျှင်
တာရီး ကျိုးပေါက်ပြီး နယ်မြေတစ်ခုလုံးကို ရေလွှမ်းမိုးသည်။ လူများသည်
မဖြစ်မနေလှေများဖြင့် အိမ်များ၊ သစ်ပင်များအကြား သွားလာကြရသည်။
ရေများပြန်ကျသွားသည့်အခါ မြေပြင် သည် ထူးကဲကောင်းမွန်စွာရွဲ့ရွဲ့စိုပြီး
ရွံ့နှစ်များဖြင့် မြေဩဇာကောင်းလာသည်။ ထိုနေရာ ၏ ပူလောင်သည့်
နေရောင်အောက်တွင် နံစားပင်များသည် အခြားမည်သည့်အရပ် နှင့်မှမတူပဲ
အလွန်ကြီးထွားသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း အီဂျစ်လူမျိုးတို့သည် နိုင်းလ်မြစ်ကို
ဘုရားသခင်ကဲ့သို့ ကိုးကွယ်သည်။ လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်းလေးထောင်က
နိုင်းလ်မြစ်သို့ ရည်စူးသီဆိုဂုဏ်ပြုသည့် ၎င်းတို့၏ ဓမ္မတေးတစ်ပုဒ်ကို
သင်နားထောင်လိုပါသလား။

'ချီးကျူးထောမနာပြုပါသည်၊ အို နိုင်းလ်အရှင်သခင်...'

အရှင်သည် မြေပြင်အောက်မှ ထွက်ပေါ်လာပြီး အီဂျစ်နိုင်ငံကို
အာဟာရဓာတ် ပေးပါသည်။ အရှင်သည် မြေပြန့်လွင်ပြင်များကို ရေရရှိစေသည်။

ကျွဲနွားများအားလုံးကိုလည်း အစာကျွေးသည်။ မည်သည့်ရေနှင့်မျှမနီးသဖြင့် ရေငတ်နေသည့် ကန္တာရမြေကို ရေငတ်ပြေစေသည်။ အရှင်က မုယောစပါးကိုယူဆောင်လာသည်။ ဂျုံကို တီထွင်ပေးသည်။ စပါးကျိများနှင့် ကုန်လှောင်ရုံများကို ပြည့်စေသည်။ ဆင်းရဲသားများကိုလည်းမေ့မထားပါ။ အရှင်အတွက် တပည့်တော်တို့၏ စောင်းတူရိယာကို လက်ချောင်းသက်သက်ဖြင့် တီးခတ်ပါသည်။ အရှင်အတွက် တပည့်တော်တို့ တေးသီချင်းသီဆို ပါသည်။'

ရှေးအီဂျစ်လူမျိုးတို့က ထိုကဲ့သို့တေးသီခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့မှန်ပါသည်။ နိုင်းလ်မြစ်၏ ကျေးဇူးကြောင့် ၎င်းတို့နယ်မြေသည် ကြွယ်ဝချမ်းသာပြီး ဩဇာပြည့်လျှမ်းလာသည်။ ဩဇာ အရှိဆုံးမှာ ၎င်းတို့၏ ဘုရင်ဖြစ်သည်။ အီဂျစ်လူမျိုးများအားလုံးကို ဘုရင်တစ်ပါးတည်းမှ အုပ်ချုပ်ပါသည်။ ပထမဆုံးဘုရင်မှာ မဲနီးစ် (King Menes) ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအုပ်ချုပ် သည့်အချိန်ကို သင်မှတ်မိပါသလား။ ဘီစီ ၃၁၀၀ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအီဂျစ်နိုင်ငံမှဘုရင်များ ကို မည်သို့ခေါ်ဝေါ်သည်ကို သင်မှတ်မိပါသလား။ သင်သမ္မာကျမ်းစာထဲတွင် ဖတ်ဖူးခြင်း ရှိကောင်းရှိမည်။ ၎င်းတို့ကို ဖာရို (Pharaoh) ဟုခေါ်သည်။ ဖာရိုများသည် အလွန်အလွန် ဩဇာရှိပါသည်။ ထုထည်ကြီးမားသော ကျောက်တိုင်လုံးများဖြင့် တည်ဆောက်သော ကျောက်သားနန်းတော်တွင် နေထိုင်သည်။ နန်းတွင်းဝင်းခြံများလည်း များစွာပါသည်။ ဖာရိုဘုရင်၏ စကားကို ဥပဒေကဲ့သို့ လိုက်နာရသည်။ ၎င်းမှအမိန့်ချမှတ်ခဲ့လျှင် အီဂျစ် တစ်နိုင်ငံလုံးမှ လူများက ၎င်းအတွက် အားသွန်ခွန်စိုက်လုပ်ကိုင်ပေးရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ၎င်းက ထိုကဲ့သို့သောအမိန့်မျိုးကို ချမှတ်သည်။

ထိုဖာရိုများထဲမှတစ်ပါးမှာ ဘီစီ ၂၅၀၀ ခန့်က အုပ်ချုပ်ခဲ့သော ချီးယော့ပ်စ်ဘုရင် (King Cheops) ဖြစ်သည်။ ၎င်းက လက်အောက်ငယ်သားအားလုံးကို အုတ်ဂူတစ်ခုအား ကူညီဆောက်လုပ်ပေးရန် ဆင့်ခေါ်သည်။ ၎င်းက တောင်ကဲ့သို့မြင့်မားသော အဆောက် အအုံတစ်ခုကို

လိုချင်သည်။ ၎င်းလိုချင်သည်ကို ရရှိသည်။ ၎င်း၏ အုတ်ဂူကို သင် ယနေ့တိုင်
မြင်နိုင်သေးသည်။ ချီးယော့ပ်စ်၏ ကြီးမားသောပီရမစ် (the Great Pyramid of
Cheops) ဟုခေါ်သည်။ သင် ထိုပီရမစ်၏ ရုပ်ပုံများကို မြင်ဖူးလျှင်မြင်ဖူးပါမည်။
သို့သော် တကယ် တမ်းမည်မျှကြီးမားသည်ကို သင်စိတ်ကူးကြည့်နိုင်မည်မဟုတ်ပါ။
ထိုပီရမစ်ထဲတွင် ဘုရား ရှိခိုးကျောင်းတစ်ခုထည့်လျှင် ကောင်းကောင်းဆန့်ပါမည်။
ပီရမစ်၏ ဧရာမကျောက်တုံး ကြီးများကို ကုပ်တွယ်တက်ခြင်းသည်
တောင်ထိပ်တစ်ခုသို့ကုတ်ကတ်တက်ခြင်းနှင့် တူပါ သည်။ သို့သော်ငြားလည်း
ထိုဧရာမကျောက်တုံးကြီးများကို တစ်ခုပေါ်တစ်ခု ဆင့်ခွဲသည် မှာ
သာမန်လူသားများပင်ဖြစ်သည်။ ထိုခေတ်က မည်သည့်ယန္တရားမှမရှိပါ။ အလွန်ဆုံး
တလိမ့်တုံးများနှင့်စက်သီးများသာ ရှိခဲ့မည်။ လုပ်သားများက
ကျောက်တုံးတစ်ခုချင်းကို ဆွဲမခြင်းနှင့်ထိုးသွင်းခြင်းအား လက်ဖြင့်လုပ်ရသည်။
အာဖရိကတိုက်၏ ပူပြင်းသော နေရောင်အောက်တွင် ထိုခက်ခဲသော
အလုပ်လုပ်ရသည်ကို သင်စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ဤ နည်းလမ်းဖြင့် နှစ်ပေါင်း ၃၀
ခန့်ကာလအတွင်း သိန်းချီသောလူတို့သည် စိုက်ကွင်းများတွင်
အလုပ်မလုပ်နေသည့်အချိန်၌ ဖာရိုဘုရင်အတွက်
ပင်ပင်ပန်းပန်းလုပ်ကိုင်ပေးကြရသည်။ ဘုရင့်၏ အုတ်ဂူအတွက်
လေးလံလှသည့်ဝန်များကို တရွတ်တိုက်ဆွဲခြင်းနှင့် ပင့်မခြင်းတို့ လုပ်ကိုင်ရာတွင်
၎င်းတို့မောပန်းပြီး နွေးကွေးလာလျှင် ဘုရင်၏ ကြီးကြပ်ရေးမှူးများက
ရေမြင်းအရေခွံကျာပွတ်ဖြင့် ၎င်းတို့အား သေချာပေါက်ရိုက်မောင်းမည်ဖြစ်သည်။

ထိုမျှကြီးမားသောအုတ်ဂူကို ဖာရိုက ဘာကြောင့်လိုချင်သည့်
ဆန္ဒရှိခဲ့သည်ကို သင်သိချင်နေမည် ထင်ပါသည်။ ယင်းသည် ၎င်း၏
ဘာသာအယူဝါဒ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။ အီဂျစ်လူမျိုးများအနေဖြင့်
နတ်ဘုရားများစွာရှိသည်ဟုယုံကြည်ကြသည်။ ထို နတ်ဘုရားများထဲမှအချို့က
၎င်းတို့၏ ဘုရင်များအဖြစ် ရှေးအခါကအုပ်ချုပ်ခဲ့ကြသည်ဟု

၎င်းတို့ကတွေးထင်ကြသည်။ ထိုအထဲတွင် အိုစီရစ်အီးရစ် (Osiris) နှင့် ၎င်း၏ ကြင်ရာတော် အိုက်စစ် (Isis) တို့ပါဝင်သည်။ နေနတ်ဘုရားအေမွန် (Amon) သည် အထူးနတ်ဘုရား တစ်ပါးဖြစ်သည်။ တမလွန်ကမ္ဘာ (Kingdom of the Dead) တွင်လည်း သီးခြားနတ်ဘုရား ရှိသည်။ အာနုဘစ် (Anubis) ဟုခေါ်ပြီး ဦးခေါင်းမှာ ခွေးအ၏ ဦးခေါင်းဖြစ်သည်။ အီဂျစ်

လူမျိုးတို့၏ အယူအဆအရ ဖာရိုတစ်ပါးချင်းသည် နေနတ်ဘုရား၏ သားတော်တစ်ပါးစီ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဖာရိုကိုကြောက်ရွံ့ပြီး အမိန့်အားလုံးနာခံကြခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ နတ်ဘုရားများကို လေးစားဂုဏ်ပြုသည့်အနေဖြင့် ၎င်းတို့က ခံ့ညားထည်ဝါသော ကျောက် ဆစ်ရပ်များ ထွင်းထုသည်။ ငါးထပ်အိမ်အဆောက်အအုံတစ်ခုကဲ့သို့ မြင့်မားပြီး မြို့တစ်မြို့ ခန့်ကြီးမားသည့် ဘုရားကျောင်းများကိုလည်း တည်ဆောက်ကြသည်။ ဘုရားကျောင်းများ ရှေ့တွင် နှမ်းဖတ်ကျောက်တုံးကြီးတစ်တုံးတည်းမှ ဖြတ်ထုတ်ထားသည့် မြင့်မားပြီး ချွန်ထက် သောကျောက်တိုင်များကို နေရာချထားသည်။ ယင်းတို့ကို ထိပ်ချွန်ကျောက်တိုင်များ (Obelisks) ဟုခေါ်သည်။ ('လုံတံငယ်' ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည့်ဂရိစကားလုံး ဖြစ်သည်)။ ကျွန်တော်တို့နေထိုင်သောမြို့အချို့တွင် လူများ အီဂျစ်မှယူဆောင်လာသော ထိပ်ချွန် ကျောက်တိုင်များကို မြင်တွေ့နိုင်သည်။ လန်ဒန်မြို့ သိမ်းမြစ် (Thames) အနီးတွင် ထို ကျောက်တိုင်တစ်ခု ရှိပါသည်။

အီဂျစ်လူမျိုးတို့၏ ဘာသာအယူဝါဒတွင် အချို့တိရစ္ဆာန်များ၊ ဥပမာ- ကြောင်များ ကို အထွတ်အမြတ်ထားသည်။ အခြားနတ်ဘုရားများကို တိရစ္ဆာန်ပုံသဏ္ဌာန်များဖြင့် ကိုယ်စားပြုသည်။ ကျွန်တော်တို့လူခြင်္သေ့ကျောက်ရုပ် (Sphinx) ဟု သိထားကြသည့် ခြင်္သေ့ ကိုယ်နှင့် လူဦးခေါင်းရှိသည့် ကျောက်ဆစ်ရပ်သည် အစွမ်းထက်သော နတ်ဘုရားတစ်ပါး ဖြစ်သည်။ ပိရမစ်များအနီးမှ ၎င်း၏ ရုပ်တုသည် ကြီးမားလှသဖြင့် ဘုရားကျောင်းတစ်ခုပင်

ရပ်တုအတွင်း၌ ဆန့်နိုင်သည်။ ကန္တာရသဲများဖြင့် မကြာမကြာ ဖုံးလွှမ်းသွားသော
ထိုလူ ခြင်္သေ့ကျောက်ဆစ်ရုပ်သည် ဖာရိုတို့၏ အုတ်ဂူများကို စောင့်ရှောက်ခဲ့သည်မှာ
နှစ်ပေါင်း ငါးထောင်ကျော်ခဲ့ပေပြီ။ နောက်ဘယ်လောက်ကြာကြာ
၎င်းတို့ထပ်မံစောင့်ရှောက်ဦးမည်ကို ဘယ်သူပြောနိုင်မည်လဲ။

အီဂျစ်လူမျိုးတို့၏ ထူးဆန်းသည့်ဘာသာ အယူဝါဒ၏
အခရာအကျဆုံးအပိုင်းမှာ၊ လူတစ်ယောက်၏ ဝိညာဉ်သည် ၎င်းသေဆုံးချိန်တွင်
၎င်း၏ ခန္ဓာကိုယ်မှထွက်ခွာသွားသော် လည်း အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့်
ထိုဝိညာဉ်သည် ၎င်း၏ ခန္ဓာကိုယ်ကို လိုအပ်ချက်ရှိနိုင် သေးသည်။ ထိုခန္ဓာကိုယ်မှ
မြေမှုန့်အဖြစ်သို့ကြွေသွားခဲ့လျှင် ဝိညာဉ်မှာဒုက္ခရောက်မည် ဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်၍ သေဆုံးပြီးသူများ၏ ရုပ်အလောင်းများကို တာရှည်ခံအောင်
ပြုလုပ်သည့် အကြံအဖန်ကောင်းသော နည်းလမ်းတစ်ခုကို တီထွင်လိုက်သည်။
၎င်းတို့သည် ရုပ်အလောင်း များကို လိမ်းဆေးဆီများနှင့်အချို့အပင်ငယ်များမှ
သစ်သီးရှည်များဖြင့်ပွတ်တိုက်ပြီး ရှည်သွယ်သောပိတ်စအပိုင်းများဖြင့်
ပတ်တီးစည်းကာ ယိုယွင်းပျက်စီးခြင်းမရှိနိုင်အောင် စီမံသည်။
ဤနည်းလမ်းဖြင့်ထိန်းသိမ်းထားသည့် ရုပ်အလောင်းကို မံမီ (Mummy) ဟု
ခေါ်သည်။ နှစ်ပေါင်းထောင်ချီကြာခဲ့ပြီးသည့် ယနေ့အချိန်အခါတွင်ပင်
ဤမံမီများသည် မပျက်မစီးရှိသည်။ မံမီရုပ်အလောင်းတစ်ခုကို
သစ်သားခေါင်းတစ်ခုတွင် ထည့်သည်။ ထိုခေါင်းကို
ကျောက်သားခေါင်းတစ်ခုတွင်ထည့်ပြီး ကျောက်သားခေါင်းကို မြေမြှုပ်သည်။
မြေကြီးထဲတွင်မဟုတ်ဘဲ ကျောက်ဆောင်မှ ထွင်းထုထားသည့်အုတ်ဂူထဲတွင်
ထည့်မြှုပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သင်သည် (နေမင်း၏ သားတော်) ချီးယော့ပ်စ်ဘုရင်ကဲ့သို့
ကြွယ်ဝချမ်းသာပြီး ဩဇာပြည့်လျှမ်းခဲ့လျှင် သင့်အုတ်ဂူအဖြစ်
ကျောက်သားတောင်တစ်ခုလုံးကို ထွင်းထုလိမ့် မည်။
အတွင်းသို့နက်ရှိုင်းစွာထည့်နိုင်လျှင် မံမီရုပ်အလောင်းသည်လုံခြုံမည်ဟု ၎င်းတို့က

ယူဆသည်။ သို့သော်ဘုရင်ကြီး၏ ကြိုးပမ်းမှုသည်အချည်းနှီးပင်။ ၎င်း၏
ဝိရမစ်သည် ယခု ဗလာဟင်းလင်းဖြစ်နေသည်။

သို့သော် အခြားဘုရင်များနှင့် ရှေးဟောင်းအီဂျစ်လူမျိုး အများအပြား၏
မိမိများကို ၎င်းတို့၏ အုတ်ဂူများအတွင်း မထိမခိုက်တွေ့ရသည်။
အုတ်ဂူတစ်ခုဆိုသည်မှာ ဝိညာဉ် တစ်ခုမှ ၎င်း၏ ခန္ဓာကိုယ်ထံ
အလည်ပြန်လာသည့်အခါ နေထိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့က
အစားအသောက်၊ ပရိဘောဂနှင့်အဝတ်အထည်များကိုပါ ထည့်ပေးထားသည်။
နံရံများပေါ်တွင်လည်း သေဆုံးသူအကြောင်းဖော်ပြထားသော ပန်းချီအများအပြားကို
ရေးဆွဲထားသည်။ သေဆုံးသူ၏ ပုံတူပန်းချီကိုလည်းရေးဆွဲထားသည်။ သို့မှသာ
၎င်း၏ ဝိညာဉ်လာရောက်လျှင် အုတ်ဂူမမှားစေရန်ဖြစ်သည်။

ထိုကြီးမားသည့် ကျောက်ဆစ်ရုပ်များနှင့်နှစ်သက်ဖွယ်
တောက်ပဝင်းလက်သော နံရံပန်းချီများကြောင့် ရှေးခေတ်အီဂျစ်နိုင်ငံအကြောင်း
ကျွန်တော်တို့အတော်ပင် သိကျွမ်း နိုင်သည်။ မှန်ပါသည်။ ဤပန်းချီများသည်
အရာဝတ္ထုများကို ကျွန်တော်တို့မြင်သလို သရုပ် ဖော်ထားခြင်း မရှိပါ။
လူတစ်ယောက်၏ အနောက်ဘက်တွင်ရှိသောသူကို ရှေ့လူ၏ အပေါ်
ဘက်တွင်ဆွဲထားသည်။ ရုပ်ပုံများသည်ခပ်တောင့်တောင့်ဖြစ်နေသည်။ ခန္ဓာကိုယ်ကို
ရှေ့ဘက်မှ ရေးဆွဲပြီး ခြေလက်များကို ဘေးဘက်မှထွက်သလိုဆွဲထားသဖြင့်
လူရုပ်ပုံသည် ပြားချပ်အောင်မီးပူတိုက်ထားခြင်းနှင့်တူသည်။ သို့သော်
အီဂျစ်လူမျိုးများက ၎င်းတို့ ဘာလုပ်နေသည်ကို ၎င်းတို့သိသည်။
အသေးစိတ်အချက်တစ်ခုချင်း ပေါ်လွင်အောင် ရေးဆွဲသည်။ နိုင်းလ်မြစ်တွင်
ဘဲငန်းများကို ဧရာမပိုက်ကွန်ကြီးများဖြင့် ဖမ်းပုံ၊ ၎င်းတို့လှေ များကို
မည်သို့လှော်ခတ်ပုံ၊ လှံရှည်များဖြင့်ငါးဖမ်းပုံ၊ စိုက်ကွင်းများသို့ရေပေးရန်
မြောင်းများ ထဲသို့ ရေမည်သို့ပို့လွှတ်ပုံ၊ ၎င်းတို့နွားများနှင့်ဆိတ်များကို
စားကျက်မြေသို့ မည်သို့ ခေါ်ဆောင်ပုံ၊ နှံအစေ့အဆန်များကို မည်သို့တလင်းနယ်ပုံ၊

ဖိနပ်များနှင့်အဝတ်အထည်များ ကို မည်သို့ပြုလုပ်ပုံ၊ (၎င်းတို့ ထိုအချိန်ကပင် ပြုလုပ်တတ်နေသည့်) ဖန်ပုံသွင်းပုံ၊ အုတ်ခဲများ ကိုပုံသွင်းပြီး အိမ်များဆောက်လုပ်ပုံအားလုံးကို ရေးဆွဲခဲ့သည်။ မိန်းကလေးငယ်များ တူတူ ပုန်းတမ်းကစားနေပုံ၊ ပလွေမှုတ်နေပုံ၊ စစ်သည်များစစ်ထွက်နေပုံ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့ တိုက်ခိုက်ရယူခဲ့သောပစ္စည်းများနှင့် အာဖရိကန်လူမည်းများအပါအဝင် နိုင်ငံခြားသား သို့ပန်းများပုံ စသည်တို့ကို ကျွန်တော်တို့မြင်တွေ့နိုင်ပါသည်။

မျိုးရိုးမြင့်မြတ်သူတို့၏ အုတ်ဂူများတွင် ပြည်ပမှသံတမန်များ ရောက်လာခြင်းကို ရေးဆွဲထားသည်။ ၎င်းသံတမန်များတွင် လက်ဆောင်ပဏ္ဏာများဖြင့် တနင့်တပိုး ဖြစ်နေ သည်။ ဘုရင်မှလည်း သစ္စာစောင့်သိသည့် ဝန်ကြီးများကို ဘွဲ့တံဆိပ်များဖြင့်ဆုချီးမြှင့်သည်။ အချို့ရုပ်ပုံများက သေဆုံးသွားသည့်မျိုးရိုးမြင့်မြတ်သူတို့ နတ်ဘုရားများရှေ့မှောက်တွင် ၎င်းတို့၏ လက်မောင်းများကိုမြှင့်ထားပြီး ရှိခိုးနေပုံကိုပြထားသည်။ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့ နေအိမ်များတွင် ဂုဏ်ပြုထမင်းစားပွဲများ ကျင်းပနေပုံကိုဖော်ပြထားသည်။ အဆိုတော်များ က စောင်းများကို လက်ချောင်းဖြင့်တီးခတ်နေပြီး လူပြက်များက ကျွမ်းထိုးနေကြသည်။

ဤအသက်ပါသော ရောင်စုံပန်းချီများ၏ နံဘေးတွင် အရာဝတ္ထုမျိုးစုံ၏ ရုပ်ပုံ အသေးများကို သင်တွေ့နိုင်သည်။ မီးကွက်များနှင့်လူပုများ၊ အလံများ၊ ပန်းများ၊ တဲများ၊ ပိုးကောင်မာများနှင့်ပန်းအိုးများစသည်တို့ဖြစ်သည်။ အတူတူတွေ့နိုင်မည်မှာ ရောထွေးဆွဲ ထားသည့် ခြွေမလိမ်ခြွေမကောက် တံတောင်ဆစ်ချိုးများနှင့် နွယ်လိမ်နွယ်ရစ်ပုံများ တွေ့ရ မည်။ ယင်းတို့သည်ဘာများပါလိမ့်။ ယင်းတို့သည်ရုပ်ပုံများမဟုတ်ပါ။ အီဂျစ်လူမျိုး စာရေးသားနည်းဖြစ်သည့်အရုပ်စာများ (Hieroglyphs) သို့မဟုတ် 'အထွတ်အမြတ် သင်္ကေတများ' (Sacred Signs) ဖြစ်သည်။ အီဂျစ်လူမျိုးများက ၎င်းတို့၏ စာရေးသားနည်း အတွက် အထူးဂုဏ်ယူသည်။ ၎င်းတို့စာကို ၎င်းတို့

အံ့ဩလေးစားသည်။ ထိုစဉ်က သက်မွေးမှုအလုပ်များအနက် စာရေးသူ (Scribe) အလုပ်ကို အထင်အကြီးဆုံးဖြစ်သည်။

အရပ်စာကို အသုံးပြုပြီးစာရေးခြင်းကိုသင်တတ်လိုပါသလား။ အမှန်တကယ်တွင် ဤစာရေးနည်းကို သင်ယူခြင်းသည် မယုံကြည်နိုင်လောက်အောင် ခက်ခဲခဲ့ပေမည်။ ယင်း သည် အရုပ်ပဟေဠိတစ်ခုကိုဖန်တီးခြင်းနှင့်တူသည်။ ၎င်းတို့၏ နတ်ဘုရားအိမ်အီးရစ် (Osiris) ၏ နာမည်ကိုရေးလိုသည်ဆိုပါစို့။ ပထမ ၎င်းတို့ ပလ္လင်ပုံတစ်ခုဆွဲမည်။ ယင်း၏ အသံထွက်မှာ 'အိစ်' ဖြစ်သည်။ ထိုနောက်မျက်လုံးပုံတစ်ခုဆွဲမည်။ ယင်း၏ အသံထွက်မှာ 'အီးရီ' ဖြစ်သည်။ ထိုနှစ်မျိုးကိုပေါင်းလျှင် 'အိစ်အီးရီ' ရသည်။ ယင်းကို 'ပလ္လင်မျက်လုံး' ဖြင့် မမှားစေရန် ဘေးဘက်တွင် အလံငယ်တစ်ခုရေးဆွဲပြထားသည်။ ထိုသူသည် နတ် ဘုရားတစ်ပါးဟုဆိုလိုသည်။ ခရစ်ယာန်များက လူတစ်ယောက်သေဆုံးပြီးသည်ကို ပြလို လျှင် နာမည်နောက်တွင် ကြက်ခြေခတ်တစ်ခုရေးဆွဲပြသလို ဖြစ်သည်။

ကဲ၊ သင်ယခု (Osiris) ကို အရုပ်စာဖြင့်ရေးတတ်သွားပြီ။ သို့သော် ထိုအီဂျစ်လူမျိုး အရေးအသားများအားလုံးကို ဝှက်စာဖော်သည့်အလုပ်သည် မည်မျှခက်ခဲမည်ကို သင် စဉ်းစားကြည့်ပါ။ လူများက လွန်ခဲ့သည့်နှစ် ၂၀၀ မှစပြီး အရုပ်စာများတွင် ပြန်လည် စိတ်ဝင်စားလာကြသည်။ တကယ်တမ်းတွင် ၎င်းတို့ ထိုကဲ့သို့ဝှက်စာဖော်နိုင်သည်မှာ ကျောက်ပြားတစ်ခုကိုတွေ့ရှိခဲ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပြီး ထိုကျောက်ပြားတွင် တူညီသည့်စာလုံး များကို အက္ခရာသုံးမျိုးဖြင့်ရေးထားခဲ့သည်။ ရှေးဟောင်းဂရိအက္ခရာ၊ အရုပ်စာနှင့် အီဂျစ် လူမျိုး အက္ခရာနောက်တစ်မျိုးတို့ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း အရုပ်စာများသည် ကြီးမားသောပဟေဠိပင် ဖြစ်နေခဲ့သေးသည်။ ထူးချွန်သောပညာရှင်များက ၎င်းတို့၏ ၁၀ တစ်သက်တာအား အရုပ်စာများသို့ ပေးအပ်မြှုပ်နှံထားခဲ့သည်။ လန်ဒန်မြို့ရှိ ဗြိတိသျှ ပြတိုက်တွင် 'ရိုဇက်တာ ကျောက်ပြား' (Rosetta Stone) ဟုခေါ်သည့်

ထိုကျောက်ပြားကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

ယခုအခါ အီဂျစ်လူမျိုးများရေးထားခဲ့သည့်
အကြောင်းအရာအားလုံးနီးပါးကို ကျွန်တော်တို့ဖတ်နိုင်ပြီ ဖြစ်ပါသည်။
နန်းတော်များနှင့်ဘုရားကျောင်းနံရံများပေါ်မှ အရုပ်
စာများကိုသာဖတ်နိုင်ခြင်းမဟုတ်ပါ။ စာအုပ်များကိုပါဖတ်နိုင်ပါသည်။ သို့သော်
စာအုပ်များ သည် ဖတ်မရနိုင်တော့လောက်အောင် မှေးမှိန်နေပြီဖြစ်သည်။
ရှေးအီဂျစ်လူမျိုးများသည် ထိုမျှရှေးကျချိန်ကပင် စာအုပ်များရှိခဲ့သည်။
ယနေ့စာအုပ်များကဲ့သို့ စက္ကူဖြင့်ပြုလုပ် ထားခြင်း မဟုတ်ပါ။
နိုင်ငံလံမြစ်ကမ်းပါးတွင်ပေါက်သော ကျူပင်တစ်မျိုးမှ ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။
ဤကျူပင်များအတွက် ဂရိနာမည်မှာ ပက်ပီးရပ်စ် (Papyrus) ဖြစ်ပြီး ယင်းမှ ယနေ့
'ပေပါ' (Paper) ဟုခေါ်သည့် စက္ကူနာမည်ကိုရရှိသည်။

ဤပက်ပီးရပ်စ်ကျူရွက်ရှည်များပေါ်တွင် ၎င်းတို့စာရေးသည်။
ထိုနောက် လိပ်ထားသည်။ အဆိုပါစာလိပ်များ တောင်ပုံရာပုံသည်
ကြွင်းကျန်ရစ်သည်။ ကျွန်တော် တို့ ထိုစာလိပ်များကိုဖတ်သည့်အခါ
ရှေးအီဂျစ်လူမျိုးများ မည်မျှဉာဏ်အမြော်အမြင်ရှိပြီး တော်ကြကြောင်း
တွေ့ရှိရသည်။ လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ငါးထောင်ကရေးထားခဲ့သည့် ဆိုရီး စကားတစ်ခုကို
သင်ကြားလိုပါသလား။ သို့သော် သင်နားထောင်ပြီးလျှင် သေချာစဉ်းစား
တွေးတောမှဖြစ်မည်။ 'ဉာဏ်အမြော်အမြင်ရှိသောစကားလုံးများသည်
မြဲကျောက်ထက် ရှားပါးသည်။ သို့သော် ထိုစကားလုံးများကို
ကြိတ်ဆုံကျောက်လှည့်သည့် ဆင်းရဲနွမ်းပါး သော ကျွန်မိန်းကလေးများ၏
ပါးစပ်မှကြားရသည်'။

အီဂျစ်လူမျိုးများသည် ဉာဏ်အမြော်အမြင်ရှိပြီး
ဩဇာလည်းညောင်းသဖြင့် ၎င်းတို့၏ အင်ပိုင်ယာသည် ကာလကြာမြင့်စွာ
တည်တံ့ခဲ့သည်။ ကမ္ဘာကသိသည့် အခြား အင်ပိုင်ယာများထက် ရှည်ကြာသည်။

နှစ်သုံးထောင်နီးပါးဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ ရုပ်အလောင်း များကို
မဆွေးမြည့်စေအောင် ဂရုတစိုက်စီမံသကဲ့သို့ပင် ရာစုနှစ်များတစ်လျှောက် ၎င်းတို့၏
ရှေးရိုးရာအစဉ်အလာများကိုလည်း ထိန်းသိမ်းထားသည်။ ၎င်းတို့၏
ဘုန်းတော်ကြီးများက မည်သည့်သားတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ ၎င်း၏ ဖခင်
မလုပ်ခဲ့သည့်အရာကိုမလုပ်ရန် တားမြစ် သည်။ ရှေးဟောင်းဓလေ့မှန်သမျှသည်
၎င်းတို့အတွက် အထွတ်အမြတ်ဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်ကာလတစ်လျှောက်လုံးတွင်
ဤတင်းကျပ်သောထုံးတမ်းစဉ်လာ နောက်လိုက်ခြင်းကို ဆန့်ကျင်ခြင်းသည်
ကြုံတောင့်ကြုံခဲဖြစ်သည်။ တစ်ကြိမ်မှာ ချီးယော့ပစ် ဘုရင်အုပ်စိုးသည့်
ကာလအပြီးမကြာမီတွင် လူများကအရာရာကို ပြောင်းလဲပစ်ရန်
ကြိုးပမ်းချိန်ကဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က ဖာရိုကိုပုန်ကန်သည်။ ၎င်း၏ ဝန်ကြီးများကို
သတ်ပစ် သည်။ အုတ်ဂူများထဲမှမိမိများကိုဆွဲထုတ်သည်။
'ယခင်ကကြိုးသိုင်းဖိနပ်ပင် မစီးနိုင်သူတို့ က အဖိုးတန်ပစ္စည်းများကို
ယခုပိုင်ဆိုင်သည်။ တစ်ချိန်က အဖိုးတန်ဝတ်ရုံများ ဝတ်ဆင်သူ များက ယခု
အစုတ်စုတ်အပြတ်ပြတ်ဖြစ်နေသည်' ဟု ရှေးဟောင်း ပက်ပီးရပ်စ်တွင်
ရေးထားသည်။ 'နယ်မြေသည် အိုးထိန်းစက်ကဲ့သို့ ချာချာလည်နေသည်'။ သို့သော်
ထိုအခြေ အနေသည် ကြာကြာမခံပါ။ မကြာမီ အရာရာသည် ယခင်ကထက်
မပိုလျှင်ပင် ယခင်က အတိုင်း ပြန်လည်တင်းကျပ်လာသည်။

နောက်တစ်ကြိမ်တွင် ဖာရိုကိုယ်တိုင်မှ အရာရာကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်
ကြိုးပမ်း ခြင်းဖြစ်သည်။ အာခယ်နာတွန် (Akhenaton) သည် ၁၃၇၀ ဘီစီခန့်က
အီဂျစ်ကိုအုပ်စိုးခဲ့ သည့် ထူးခြားသောဘုရင်တစ်ပါးဖြစ်သည်။ ၎င်းက
နတ်ဘုရားများလွန်းပြီး ဆန်းပြား သည့် ရိုးရာဓလေ့များလိုက်နာရသည့်
အီဂျစ်လူမျိုးဘာသာအယူဝါဒကို အချိန်မပေး နိုင်ပါ။
'ဘုရားသခင်တစ်ပါးတည်းသာရှိသည်။ ထိုဘုရားသခင်မှာ နေမင်းဖြစ်သည်။

နေမင်းက အရာရာကိုဖန်တီးပေးပြီး အရာရာကိုတည်တံ့စေသည်။
နေမင်းဘုရားကိုသာ သင်တို့ ဦးညွှတ်ရှိခိုးရမည်' ဟု ၎င်း၏ ပြည်သူပြည်သားများကို
သင်ပေးသည်။

ရှေးဟောင်းဘုရားကျောင်းများကို ပိတ်ပစ်သည်။ ဘုရင်
အာခယ်နာတွန်နှင့် ၎င်း၏ မိဖုရားတို့သည်
နန်းတော်အသစ်တစ်ခုသို့ပြောင်းရွှေ့သည်။ ၎င်းကရိုးရာစဉ်လာကို လုံးဝဆန့်ကျင်ပြီး
အကြံသစ်ဉာဏ်သစ်များကို အားပေးထောက်ခံသည့်အလျောက် ၎င်း၏
နန်းတော်နံရံများတွင် လုံးဝသစ်လွင်သောပုံစံဖြင့် ဆေးရေးခြယ်စေသည်။
အလွန်အကျွံ ခက်တရော်မှုမရှိတော့ဘဲ ပို၍ လွတ်လပ်သည်၊ သဘာဝ ကျသည်။
သို့သော် ပြည်သူပြည်သား များက ယင်းကိုကျေနပ်မှုမရှိကြပါ။
နှစ်ပေါင်းထောင်ချီပြီးရှိခဲ့သည့် အစဉ်အလာတို့အတိုင်း ဆက်လက်ရှိစေလိုသည်။
အာခယ်နာတွန် သေဆုံးသည်နှင့် အစဉ်အလာဟောင်းများ အားလုံးနှင့်
အနုပညာပုံစံဟောင်းများအားလုံးကို ပြန်လည်ဖော်ထုတ်ကြသည်။ သို့နှင့်
အရာရာသည် မူလအတိုင်းပြန်ဖြစ်သွားသည်မှာ အီဂျစ်လူမျိုးအင်ပိုင်ယာတည်တံ့ချိန်
အဆုံးအထိဖြစ်သည်။ မဲနီးစ်ဘုရင်လက်ထက်ကကဲ့သို့ပင် နောက်ထပ် နှစ်ပေါင်း
၃၅၀ တွင် လူများသည် အုတ်ဂူများထဲသို့ မံမီရပ်အလောင်းများကိုထည့်သည်၊
အရုပ်စာဖြင့် စာရေးသည်၊ ယခင်ကတည်းက ကိုးကွယ်နေကျ နတ်ဘုရားများကိုပင်
ကိုးကွယ်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ကြောင်များကိုပင်
အထွတ်အမြတ်တိရစ္ဆာန်များအဖြစ် ကိုးကွယ်ကြသေးသည်။ပြောရမည်ဆိုလျှင်
ရှေးဟောင်းအီဂျစ်လူမျိုးများသည် အနည်းဆုံး ဤကိစ္စတွင်တော့
မှန်ကန်မှုရှိသည်ဟု ကျွန်တော်ထင်ပါသည်။

*

